

New ახალი ეპროკრუდი საქეპროტიკუდი

სამეცნიერო-სანიწრომაცდო ჟურნალი

№2 (22), თებერვალი, 2013
ფასი 2 ლარი

ახალი მწვერვალი აგროქიმიაში!!!

FOSFOMOCHEVINA

ფოსფომოჩევინა

ყველაზე მაღალკონცენტრირებული ანოტოვანი მინერალური სასუქი
შეიცავს: ანოტს-40-44%, ფოსფორს-3.5-7%

 ZADENI
AGROCHEMICAL COMPANY

ტელ/ფაქსი: +995 32 2 922 472
მობ: +995 599 550 497
+995 599 141 777

იგი საუკეთესოა გამოსაყენებლად ყველა ტიპის ნიადაგზე, ყველა კულტურაში:
საშემოდგომო მარცვლოვანებში, ბოსტნეულში, ხეხილში, ციტრუსებში.

**GL-T სერიის 4-6 და 8 რიბიანი
კარბოფილის სათესი ჩასაბმელი მანქანები**

GL 34 T / GL 36 T / GL 38 T

ახალი აგრარული
საქართველო

AKHALI AGRARULI SAQARTVELO

(New Agrarian Georgia)

ყოველთვიური სამეცნიერო-
საინფორმაციო ჟურნალი.

Monthly scientific-informative magazine

თებერვალი, 2013 წელი.

№2 (22)

სარედაქციო კოლეგია:

შოთა შაჰარაშვილი (მთ. რედაქტორი),
ნუგზარ ებანიძე, მიხეილ სოსხაძე,
თამარ სანიძე, ნოდარ ბრეგვაძე,
თამაზ გუგუშვილი (ხვლ. ვერს. რედაქტორი).

სამეცნიერო საბჭო:

აკადემიკოსები, მეცნიერებათა
დოქტორები, პროფესორები:
რეჟან მახარობლიძე (თავმჯდომარე),
ნოდარ ჩხარტიშვილი, ნუგზარ ებანიძე,
პეტრე ნასყიდაშვილი, ზვიად ბრეგვაძე,
ელგუჯა გუგუშვილი, ზაურ ფულუხიძე,
ზურაბ ჯინჯიხაძე, ქრისტო კახნიაშვილი,
ადოლ ტყემელაშვილი, ნატო კაკაბაძე,
ვლადიმერ ცანავა, კუკური ძერია, კახა ლაშვი,
ომარ თევდორაძე, ნუგზარ სარჯველაძე,
დავით ბეღია, თენგიზ ყურაშვილი, ზურაბ
ლოლაძე, კობა კობალაძე, ნუკრი მემანნიშვილი.

გამომცემელი:

„აგრარული სექტორის
კომპანიების ასოციაცია“ (ასკა);
Agraruli Sectoris
Companiebis asociacia (ASCA);
(Association of Agrarian Sector Companies).

საქართველოს რეგიონული ეკონომიკური
პრიორიტეტების კვლევითი ცენტრი „რეგიონიკა“;
Regionica - Georgian Research Center for
Regional Economic Priorities.

რედაქციის მისამართი:

თბილისი (0119), აგლაძის ქ. № 32
ტელ/tel: +995 (33) 2 34-76-33
+995 (99) 16 -18-31

Tbilisi (0119), Agladze str. № 32

E-mail: agroasca@gmail.com

Web: www.regionica.org/journal.html

editor of English version Tamta Gugushvili

დააკაბადონა გიორგი მაისურაძემ

ჟურნალი ხელმძღვანელობს
თავისუფალი პრესის პრინციპით.

The magazine uses the principal of free press.

© საავტორო უფლება დაცულია.

the author right is protected.

რეფერირებადია 2011 წლიდან

დაიბეჭდა შპს „გამომცემლობა კოლორში“

Tbilisi
tel./fax: (+995 32) 2 35 10 05.
tel. : (+995 32) 2 34 76 33,
(+995 32) 2 34 45 37

ნომერი wai ki TxavT:

6

მეტესი ეობა საყარტველი ოსი -
რეალ ობა და პერსპექტივა
როგორ ხვდება ძველია გაზაფ-
ხის, რა გვაქვს, რა პრობლემა
მეტესი ეობის მხრივ, რა უნდა გა-
კეთდეს დარგის განვითარებისთვის?

13

საგაზაფხული ოსის სამუშაოები
საშემოდგომო ხორბლის ნაქვეთის
გარეობისთვის საუბრობა ოქსი-
ფაქტორის თვისების, სინათლის, ჰაერ-
ციის და ტენიანობის მოქმედება,
რომელი ტაგავლი ნივთიერების
არსებობის საკვების ემენტების
ეობა, გადამამუშავების მდგომარეობა

31

პეკინური იხვი
იხვის გამოირჩევიან მალ მწიფა-
დობით, საკვებისადმი ნაკლები მო-
თხოვნით და გამძლეობით.

4

აგამავი ათქვამდა,
დედა სვილს არ აივანს!

11

მარცხი ეული ტურათა
ვარშობის არსებობის
მდგომარეობა და
განვითარების პერსპექტივები

12

ბოსნიის ისა და მინდრის
კულტურების ხარისხიანი
პროდუქციის ვარშობა
ბუნებრივი რესურსების
მაქსიმალური გამოყენებით

15

მანდარინის შეზღუდვა
გაქვამის დამზადება

16

ვიტელი და სავი მოქვარი -
მოყვანის აგროტექნოლოგიური
თავისებურებები

19

მულიჩება

22

Syngenta
Agro services AG

24

საყარტველი ოსის სასურსათო
უსაფრთხოების კონცეფცია
განვითარების ძველების
გამოცდილების საფუძველზე
უნდა შემუშავდეს

28

ცხოველი ტაშოვრული
სენაქვის პერსპექტივები
საყარტველი ოსის

30

კანდის ნაშენი შეზღუდვა
ფუტკრის ოჯახის შესახებ

32

ყარტული ზრის შესახებ

Jurnal i `axal i agrarul i saqarTvel o- gTavazobT!

Jurnal Si erTi kvadratuli santimetri sarekl amo fartis
Rirebul eba Seadgens: ydis meore gverdze _ 60 TeTrs (mTI i ani
gverdi _ 350 l ari), bol oswina gverdze _ 50 TeTrs (mTI i ani
gverdi _ 300 l ari), bol o gverdze _ ukana ydaze _ 60 TeTrs
(mTI i ani gverdi _ 350 l ari). Si da gverdebze _ 35 TeTrs (mTI i ani
gverdi _ 200 l ari).

Jurnal i „axal i agrarul i saqarTvel o“ referirebadia 2009
wl idan. samecniero statii moculoba reziუმის Tanxi ebi T ar
unda aRematebodes 1,5 interval IT, 12-iani SriftiT nabeWd 5
Tabaxis gverds.

Jurnal i sgamowera Segi ZI i AT presi sgavr cel ebi ssaagentoebi s:
`el vaj is- (tel. : (032) 2-38-26-73; (032) 2-38-26-74); `saqpresa+- (577 97 90 10);
`saqarTvel os fosta- (577 117 272).

1 wl iT Jurnal is gamowera dagij debaT 24 l ari, 6 Tvi T _
12 l ari.

wevs da, Rmer Tma qnas, vcdebodeT, Torem iq, regionebsi baraTebis darigebis dros ambavi atydeba, deda Svil sar aiyvans!

improqtebs Soris, roml is daw-yebis Sesaxeb ministrma bri f ingze il aparaka, yvel aze sayuradRebo da mniSvnel ovani, vfiqrob, „SeRavaTiani agrokreditis proeqtia“.

„mciremi wianTa daxmarebis proeqtisgan“ gansxvavebiT, romel ic ufro social uri proeqtia da sofl is meurneobis ganviTarebas, vfiqrob, nakl ebad Seuwyobs xel s, „SeRavaTiani agrokreditis proeqti“, rogorcki real urad da samar-TI Ianad amoqmeddeba, amas Zal Ian didi mniSvnel oba aqvs, saSual o da msxvil fermerebs, da sabol ood Cvens qveyanas Svebas mi scems.

saqarTvel os sakredit o bazar-ze, sofl is meurneobis ministris gancxadebiT, sami saxis SeRavaTiani agrosakredit o produqti gam-Cndeba.

● 5 000 l aramde uprocento (giraos uzrunvel yofis gareSe) sasaqonl o krediti mcire ferme-rebisTvis, riTac maT sezonis dasawyisSi Sesazi ebl oba miecemaT, bankidan uprocento sasaqonl o krediti (ganvadeba) aiRon da igi sezonis (sawarmoo cikl is, mosavl is aReba-dabinaveba) dasrul ebis Semdeg gadai xadon.

● 5 000-dan 100 000 l aramde, arametes 7-8%-i wl iuri ganakveTis SeRavaTiani kreditebi saSual o da didi fermerebis xel Sewyobasa da iafi kreditebiT uzrunvel yofas iTval iswinebs. aseTi sesxebi miecema maT, visac erT wel ze nakl ebi vadiT, 5000-dan 100000 l ari sabrunavi kapital is dasafinansebl ad sWirdeba. am tipis sesxebis miReben saSual o da didi ferme-rebi, roml ebi mcire fermerTa xel Sewyobis programiT gaTvალ iswinebul baraTebis ariReben.

● 1 000 000 l aramde 3%-i saSual o wl iuri ganakveTIT, SeRavaTiani, grZel vadiani krediti sasofl o-sameurneo sawarmoebis aTvis.

sasofl o-sameurneo sawarmoebis dafinanseba, rogorc ministri gan-martavs, mosavl is aRebis Semdgom, neblsmlerl saxis produqclaze damatebiTi Rirebul ebis Semqmnel i infrastruqturis (sasawyobe, dam-fasoebel i, samacivre meurneobe-

da gadamamuSavebel i sawarmoebi), aseve sxva tipis sawarmoo proeqte-bis (Tanamedrove fermebi, sasaTbu-re meurneobebi da sxva) ganviTare-bis xel Sewyobas iTval iswinebs.

am sqemiT gacemul i SeRavaTiani (saSual od 3%-iani) kreditebiT 2013 wel ssofl is meurneobis pro-duqtebis gadamamuSavebel i 60-mde sawarmoo gal xsneba.

SeRavaTiani agrokredit is proeq-ti 2013 wl is martidan amoqmeddeba.

sagazafxulo programis efeq-turad ganxorciel ebis mizniT 2013 wl is ianvarSi daiwo traq-torist-memanqaneTa gadamzadebis kursi, roml is fargl ebsi gadam-zaddeba da SemdgomSi 900 traq-torist-memanqane dasaqmddeba.

saxel mwi f om wl eul s 350 mZime sasofl o-sameurneo teqnika, 1700 motobl oki da misabmel i agre-gatebi SeiZina, romel ic saqarT-vel oSi mal e Semova.

axali strategiis Sesabamisad iqmneba sofl is meurneobis sa-ministros regionul i sainfor-macio-sakonsul tacio samsaxu-rebic. am samsaxuristvis specia-listebi konkursis wesiT irCeva. konkursi gamocxadebul ia da mar-tis dasawyisistvis saqarTvel os masStabiT, 54 municipal itetSi sa-konsul tacio samsaxuri Sei qmneba, sadac 250 special isti dasaqmddeba. maTi moval eoba gl exebsa da fer-merebis daxmareba, adgil zesaWi ro konsul taciis gaweva iqneba. xuTi aseTi sainformacio-sakonsul ta-cio samsaxuri aWaraSiC gai xsneba.

2013 wl is biuj etis mixedviT, qveyanaSi irigaciisa da drenaJis reabilitaciisaTvis gankuTvnil i Tanxa 54 mil i onl ariT gazar da. 2012 wel sirigaciisa da drenaJisT-vis biuj etiT 10000000 l ari iyo gan-sazRvrul i, xol o 2013 wl isTvis es Tanxa 64400000 l aramde gazar da.

amJamad marneul is, gardabanis, mcxeTis, sagarej os, qarel is, kas-pis raionebsi erTdroul ad 10 ar-xis reabilitacia mimdinareobs. wl is bol omde mTel saqarTvel o-Si 50 sarwyavi arxi gai wmi ndeba.

sofl is meurneobis ganviTare-bis saerTaSoriso fondTan (IFAD) SemuSavebis procesSi axali, iri-gaciisa da drenaJis proeqti, ro-mel ic aseve 2013 wl is Semodgoma-ze daiwyeba. proeqtis Rirebul eba

15 mil i on dol ars Seadgens. aseve msofl io bankTan SemuSavda axali proeqti, roml is mocul oba 50 mil-ion dol ars Seadgens. aRniSnu-l i Tanxebi irigaciisa da drenaJis infrastruqturis aRdgenas mox-mardeba, proeqtis ganxorciel eba 2013 wl is Semodgomaze daiwyeba.

evrokavSi rTan TanamSroml obiT SemuSavda da uaxl oes xanSi xel i moewereba sofl is meurneobis gan-viTarebis axal proeqts. aRniSnul i proeqtiT saqarTvel o sofl is me-urneobis seqtoris gasaviTarebl ad 40 mil i on evros grants mi iRebs, saidanac, daaxl oebiT naxevari, sa-biuj eto granti iqneba, xol o 15 ml n evro sasofl o sameurneo kooper-a-cii s ganviTarebas moxmardeba.

is rac sofl is meurneobis gan-viTarebisTvis keTdeba, misasal-mebel ia, magram aqve aucil ebl ad unda vtqva, regionebi dan wuxil s gamoTqvamen, rom sofl is meurne-obis saminstros Cinovnikebi re-gionebsi, adgil obriv special is-tebTan iseTi kontaqti ar aqvT, rom maTac daekiTxon ra teqnika, rogori teqnoლი ogiebi sWirdebaT da ra prioritetebzea maT regi-onSi gasamaxvil ebel i yuradReba. rogorc aqamde, arc axl a, maT ara-vin, arafers ekiTxeba!

es ki, Tu marTI ac asea, ver yofi-l a kargad saqme. ar mgonia regi-on ebTan mWi drokavSi ris gareSemar to saminstrodan moxerxdes sofl is meurneobis aRorZineba da im mizni s mi Rweva, rasac dRevandel i mTav-ro-ba gvpirdeba da sazogadoebis di di umravl esoba ase mouTmenl ad el o-deba.

SoTa maWaraSvili

მეცნიერული მუშაობა საკარტველი ოსი - რეალობა და პერსპექტივა

როგორც ცნობილია, საკარტველი ოსი არცთუ სწორედ წარმოადგენს მარცხს, არამედ იმ ტენდენციის ნიშანს, რომელიც უკვე რამდენიმე წელია მოქმედებს საქართველოში.

საგარტველო სამუშაოები კარგად მომდგარი, ხარისხიანი მეცნიერული მუშაობის საფუძველია. თუმცა, ამ დროისთვის უკვე აღარაა ისე, როგორც ეს იყო ადრე.

როგორ ხდება გეგმის გაწევა, რა გზავს, რა პრობლემებია მეცნიერების მხრივ, რა უნდა გაკეთდეს დარგის განვითარებისთვის? ამ კითხვებს სასაუბროდ რედაქციამ გადაწყვიტა მრგვალი მაგიდასთან შეხვედრის მოწყობა და მათთან ერთად გაეანალიზებინა დარგის მდგომარეობა.

მოხსენებები, ერთდროულად მოხდეს და დასკვნა შემდეგ გამოიტანოს.

მრგვალი მაგიდასთან დისკუსიის მონაწილეები:

პეტრე ნაზიდაშვილი, საკარტველი ოსის მეცნიერების აკადემიის აკადემიკოსი, საკარტველი ოსის მეცნიერების დოქტორი, საკარტველი ოსის მეცნიერების დამსახურებული მწიგნობარი, სახელმწიფო დაი. დეკაბრის ევროპის სახელმწიფო პრემიის ავტორი, ს.მ. დოქტორი, პროფესორი;

კახალიაშვილი, ს.პ., „ომთაგორას“ დირექტორი, საკარტველი ოსის მეცნიერების აკადემიის დოქტორი; ხორბლისელი ეკონომისტი;

ზურაბიანი, ი. ა., მიმდინარე ეკონომისტი, საკარტველი ოსის მეცნიერების აკადემიის დოქტორი;

გულინაძე, ს. ა., საკარტველი ოსის მეცნიერების აკადემიის დოქტორი, ხორბლისელი ეკონომისტი;

ირაკლი რეხვიაშვილი, საკარტველი ოსის მეცნიერების აკადემიის დოქტორი, ხორბლისელი ეკონომისტი;

გიორგი რუნიშვილი, საკარტველი ოსის მეცნიერების განვითარების ფონდის მარცხის აღკვეთის კომპლექსური დირექტორი;

ავთანდილ მუმილაძე, საკარტველი ოსის მეცნიერების მეცნიერებათა დოქტორი;

ნათია კაკაბაძე, საკარტველი ოსის მეცნიერების დოქტორი, ბოსნიური-ბარცელი კულტურის ეროვნული კოორდინატორი საკარტველი ოსი;

ლერი ნოზაძე, საკარტველი ოსის მეცნიერების მეცნიერებათა დოქტორი;

ნანა განცხავა, საკარტველი ოსის მთავარი სპეციალისტი;

ანა გულიანი, ს.პ., „აგროკარტუს“ მეცნიერული და სარგავი მასალის მომწოდებელი საერთაშორისო-საერთაშორისო კოორდინატორი.

ზურაბიანი ი. ა.:

– ვიდრე მთავარი საკითხი არაა, ცოტა ისტორიის გავიხსენებ.

საკარტველი ოსი მიმდინარე 200-250 ატასზე იტესტდება. სტატისტიკის მიხედვით, რამდენიმე ატასი უკვე იშვიათად კულტურის სასუბიექტის მოსავლიანობა, არამედ ობს. 15-20 კგ-ის მასალებს მიხედვით, ეს ციფრები შედარებით მაღალია, მაგრამ სასუბიექტის მერყეობს. მსოფლიოში მიმდინარე სასუბიექტის მოსავლიანობა 4,5 ტ. შედგენს, განვითარებული ქვეყნების მაშინველი გაცილებით მაღალია.

დრეს საკარტველი ოსი მიმდინარე 121 ატასზე იტესტდება, დაახლოებით, 225 ატასზე მარცხის ვარიანტით. 1996-2001 წლებში, როცა კონსტაბილი ვითარდებოდა, მიმდინარე 197 ატასზე იტესტდება და 417 000 ტონა მარცხის ვარიანტით. გამოდის, რომ ამ კულტურის მარცხის ვარიანტით, დრეს 194 000 ტონა მარცხის ვარიანტით მიმდინარე

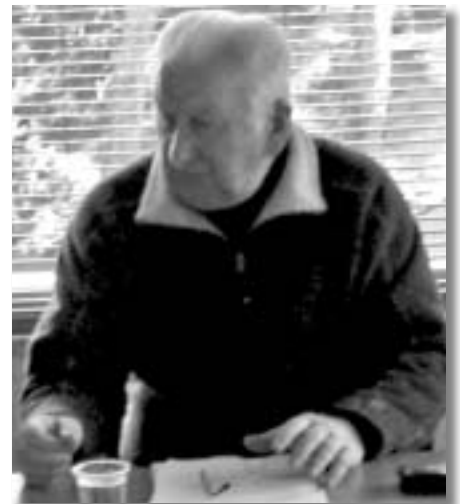
ვარიანტით. ე.ი. გეგმის მიხედვით მარცხის ვარიანტი უნდა იყოს, მიმდინარე საკარტველი ოსი, ისე როგორც ბევრ გეგმის შემთხვევაში, მიმდინარე სასუბიექტის მომხმარებელის საფურაჯად.

როცა ამ საკითხს ვხედავთ, დარწმუნებული ვიქნებით, ცენტრის საფურაჯის მიხედვით მიმდინარე გამოყენება, ვიდრე – სასუბიექტის, მაგრამ არა მხოლოდ, რომ გეგმის მიხედვით მარცხის 47%-ს საკარტველი ოსის მომხმარებელი, ხოლო 45,5%-ს კი – საფურაჯად.

ირაკლი, რომ საკარტველი ოსი მიმდინარე, როგორც უკვე ვთქვამთ, ისე გამოიყენება. ე.ი. სასუბიექტის მიხედვით უკვე აღარაა ისე, როგორც ეს იყო ადრე. ცნობილია, რომ სასუბიექტის მიხედვით ცენტრის მიხედვით ადგილობრივი მეცნიერების, რადგან ადგილობრივი

მეცნიერების მიხედვით დამზადებული ზეპური, რომელიც, ფაქტობრივად, ისეთი გემოდასახვევი აქვს, რაც სემონის ქვეყნის, მიტუმბების მიხედვით არაა.

საკარტველი ოსის მოსახლეობა 350 კგ-ის განმავლობაში მიმდინარე

მოტი და სხვა სასარგებლო ტვიხები არცევიდა. სწორედ ამის შედეგია ის, რომ დრეს ამდენი უნიკალიური სიმინდის უბიხები გვაქვს.

სასურსათო სიმინდის 3000-4000 ტონა ტესის მოსავლი ეობა ტვიხონ ამზადებს, რასაც 100 000 ჰაზე ტესის და, დაახლოებით, 191000 ტონა მარცვალს იხებს.

სიმინდის დიდი ნაწილი ცენტანაც საფურაჯედ გამოიყენება. საფურაჯედ, ზირიტადად, ყვითელ მარცვლიანი სიმინდს მოიხმარენ, რადგან იგი დიდი რაოდენობით კაროტინოიდებს, პროვითამინს შეიცავს, რაც ცხოველისა და ფრინველის ნორმალური ზრდა-განვითარებისთვის აუცილებელი კომპონენტია. თუ საკვებში იგი არ არის, მაშინ ხელისაწყოთ ამბობენ, მაგრამ განგებამ ყვითელი სიმინდს ეს ტვიხება ბუნებრივად შესაძენა.

საფურაჯე სიმინდი დრეს 100 ჰექტარზე იტესება. აყამდე, გამოიკვლიოს გარდა, მტიანი ადაგილი ბრივისელ ექიურს უბიხები იტესებოდა: აბასური ყვითელი, „ყარტული ღრუნი“ კაჯა სიმინდი, გეგუტის ყვითელი და ა.ს. ამის გარდა დიდი მოსაობა იყო გაკარებულის ექიურს თანობაზე, რის შედეგადაც ყვეანასი 11 საფურაჯე სიმინდის უბიხები შეიკმნა და დარეგისტრირდა. აყედან რვა საყარტველს მიუთმობდები ინსტიტუტის შეიკმნა და სამი – „ფირმა ლომთაგორას“ მურნეობასი. 11-ვე უბიხები საყარტველს მესიმინდების ექსპერტიზაში იმარჯობენ.

იმისათვის რომ ყვეანასი სიმინდი 100 ატას ჰექტარზე დაიტესოს, 2000 ტონა ტესია საჭირო. ერთი სექვიტი დრეს არაეალიური ციფრად გვეცვენება, მაგრამ 80-იანი წლებსი ტვიხონ წმინდად ეობდით ტესის დამზადების პროცესში და ვიცი, მიუთმობდები ინსტიტუტსა და მასთან არსებულ საერთო გაერთიანება „ტავტავსი“ 1200 ტონა სიმინდის მარტივი უბიხების ტესის როგორ მზადებოდა. მტიანი ადაგილი თანობების ტესის მოცულობა 2100 ტონა საუბრებდა.

საყარტველს იშესაკითხი, თეორიული ადაგილი, პრაქტიკული იყო გადაწერილი. დრეს კი ყველაფერი განადგურებულია, მიუთმობდები ინსტიტუტს, გაუგებელი და მიუთმობდები თანობის გასწავლებულია. მოკმედი

სპეციალისტები, მეცნიერები უბიხებისა და უბიხების ავტორები, ვისაც კი დევიდსეულია მუსაობა, სახლისი გაუსვეს. ერთადერთი, მე ვარ დარცენილი, მაგრამ ერთ მიზეზს ვერ ვგავარკვიებ, რატომ დამტოვეს, რას ელოდებიან.

ამიტომ უბიხების ტესის თანობა ყვეანასი, ტიტყმის, გაკარებულისა. ერთადერთი ორგანიზაცია, რომელიც ამ საკმის მიხედვით, ფირმა „ლომთაგორა“.

ამ ფირმის დირექტორს, ბატონმა კახალიასს, რომ არ შემოეკრიბა მეცნიერები, ტვიხონ არცაღმოდამ საკმის სატავესი, ხორბლისა და სიმინდის სელექცია ყვეანასი მტიანი ადაგილი ცაკვდებოდა.

ფირმა „ლომთაგორასი“ ხორბლის 3 უბიხისა და სიმინდის 5 უბიხის გამოყენებით. მათ მიერ ბული აყვითლებული და პატენტი. გამოყენებითი გვაქვს სასურსათო უბიხების. სახელმწიფო რომ ხელს გვიუწყობდეს, მოკლევადის, პირველ ეტაპზე 300 ტონამდე სიმინდის უწყობისა და ტესის თანობის სევილებით, მაგრამ, როგორც ვხედავ, მაინც დამინდობს ინტერესს არცაქალი მთავრობის ცენს, არადა ყვეანასი ტესის თანობების სხვა ორგანიზაცია არ არსებობს.

მეტესობის დარგი რომ არაორზინდეს, უნდა არცდგის ორგანიზაციები, რომლებიც მესობების უწყობის დაკავებულნი მიუთმობდები ინსტიტუტს, შესაბამისი უწყობის და დამარების შემთხვევასი, 2-3 წელიწადის 400-500 ტონა პირველი ტაობის ტესის თანობის სევილებს, რაც მილიონობით არსუდრის, მაგრამ ვირაციის უგუნური გადაწყვეტილებით, ყვეანასს სასაუბრეობის დრეს მოსპობილი აქვს და ტესის შესაზენად ყვეანა ფულს იკითხავს. რას იტყვი, ეს კი დევიდსეულია.

კახალიასი:

– მეცნიერებამ, მათ სორის გუნდმა ინჟინერიამ თავისი რესურსი ამოურა, ბუნების კანონებს ვერ ვადაგილებ. მსოფლიოსი დრეს მილიარდ ნახევარი ადამიანი სიმსილით დადიოდა ყველა მიწაზე 7 მილიონი ჰექტარი სავარგული ერობის, დაუაბების თუ სხვა მიზეზთა გამოადგურდებოდა. ცენნაირ ყვეანასს, ვისაც ერთ კი დევიდსეულია რაც რესურსი შე

მოგვრცა, დიდი პერსპექტივა აქვს, რასაც ყველა არნისწავს. ყვეანამ თავი რომ გამოკვებოს და პროდუქტის შესაზენად საზრვარგათში იარდი დობარი არცაგანოს, ეს ხომ რეალიური საკმეა და დიდი ამბავი არსაწივდებოდა.

რამდენიმე წლის წინათ სახელმწიფო ცენტანთან სწორი ბიზნესის უწყობის უწყობის გამოტყვა, მაგრამ ბიზნეს ცენის მასშტაბი არ მთვინობდა. სამუხაროდ, ყვეანასი ერთადერთი კომპანია ვართ, ვინც ხორბლისა და სიმინდის ტესის ამზადებს, სელექციას ეწევა. ბიზნესის ვიდეო საკმე, გაფართოების ნაკლებად, თავი რომ გადაგვრცინა, თანობის შემცირება მოგვიხდა. სახელმწიფო მანანასთან რას ვადაგილებოდა. ცენი უწყობდა რეა

არ მოგვაყვების, ვადაგილი, მილიონები გადაიხადეს, ხორბლისა და სიმინდის ტესის უწყობის და სემიტანის. ისე სიმარტივე და იტყვას, „პიონერმა“ ცენი საკმეც გააკეთა, რომ მოსავლი ეობასი უბიხების გაცნობას შეუყო ხელი. უბიხების გარეშე კი სიმინდის მარცვლილის თანობის გავრცელებულია.

მოგესწენება, მეცნიერებაც ვირის საკმეა. გატვილილი გვაქვს, ცენი შესაზენად ეობებით, ამ ტემპით განვითარებას თუ ვადაგილებ, ატილის სემდეგ, რაც რაც სემდეგს მიუთმობდა, მაგრამ თუ სახელმწიფო დაინტერესდებოდა, ორ-სამ წელიწადის კარგ მასშტაბზე გასულია სევილებია. რაც მთავარია, საკმეო მეტი გენეტიკური რესურსი გვაქვს, რომ აქალი სელექცია ვადაგილებოდა, უბიხების გამოყენებით და დავწვებოდა. დრემდე მეცნიერები, ფაქტობრივად, ენთუზიაზმის ხარჯზე, მოსაობის, სამუხაროდ შესაბამის ანაზრებებს

axl ac ver vaZl evT, magram vnuSa-obT.

Cvens mecnierebs „I omTagoras“ meurenobis bazaze Tavis samecni-ero firma aqvT, „agrosamecni-ero gufi I omTagora“. gvaqvs Cveni sanerge, sacdel i nakveTebi, sadac Cveni xorbl ebis aborigenul ji-Sebs vi naxavT da vamravl ebT.

xorbl is sel eqciaSic kargi Se-degebi gvaqvs, ramdenime uxvmo-savl ian jiSebi gvaqvs gamoyvani l da daregistrirebul i.

dRes, rogorc cnobil ia, imar-j vebs ara Zl ier i mcenare, aramed is, romel ic garemos egueba. rac ufro binZurdeba garemo, miT ufro Zl ier deba safrTxe. gansakuTreb iT didi probl ema SeiZl e-ba dadges vi rusebis gavr cel ebis mxriv. amis real uri safrTxe ar-sebobs. ager axl axans ra daemar-Ta irans, viciT, moweul i xorbl is mosavl is 95% erTianad gau-nadgurda. amitom, am probl emas rom momzadebul i davxvdeT, Cven TviTon daviwyeT iseTi forme-bis Zebna, romel ic Cvens garemos ufro egueba. swored aseTi ge-netikuri masal iTaa Zl ier i Cve-ni xorbl is jiSebi. Cven viRebT el itur Tesl sac da vawarmoebT pirvel reproduqci asac, rasac fermerebs vTavazobT. saerTod msofl ioSi ara Tu el itas, pirvel i reproduqci is Tesl sac ara-vinyidis, amitom vambobT, rom si-mindis da xorbl is uxvmosavl iani Tesl is warmoebis kargi pi robebi gvaqvs da qveynis mniSvnel ovani moTxovnil ebis dakmayofil eba SegiZl ia, Tumca aseTi interes i jer Cvens mimarT saminstros ar gamouCenia.

Cvens Sexvedras eswreba erT-er-Ti msxvil i fermeri, kaxa qurdi-ani, roml sac 1000 ha-ze aqvs da-Tesil i Cveni xorbal i, pirvel i reproduqci is Tesl i da sakmaod didmosaval s, 5000 tona marcvl is miRebas el odeba.

gul nar CxutiaSvil i:

– ra mdgomareobaa xorbl is me-Tesl eobis mxriv qveyanaSi? am kiTxvaze pasuxi mokl e da marti- via: – dargi aRar arsebobs!

iyodro, roca regionisaTvis Sesabamisi xorbl is jiSebi irCe-

oda, radgan erTi jiSi agropi-ro-bebi sada sxami zezTa gamo ar SeiZl eba yvel a regionisTvis misaRebi iyos, amitomac miRebul i jiSebis gamocdas da darai onebas da mis sworad gavr cel ebas didi mniSvnel oba aqvs.

meTesl eoba ori safexurisgan Sedgeba, pirvel adi meTesl eoba, anu el ituri Tesl is miReba da misgan reproduqci ul i Tesl ebis warmoeba. Tu ar iarsebebs el ituri Tesl is warmoeba, ar iqneba reproduqci ul i Tesl ebi. qveyanaSi es saqme Camkvdaria da mis aRdgenaze mTavrobam unda ifiqros, erTi romel ime pirovneba, Tu kompania, am probl emas ver ga-dawris.

petre nasyi daSvil i:

– Tu ar aRvadgineT jiSta gamocda, saqarTvel oSi sofl is meurneobis aRdgenaze l aparaki zedmetia. es sofl is meurneobis safuZvel ia.

Cven yovel Tvis Semogvqonda da arasdros Segviwyvetia ucxo-eTidan kargi jiSebis Semotana, Semogvqonda simindis, xorbl is, l obios, bostneul i kul turebis Tesl ebic, magram Semotani l i ji-Sebi yovel Tvis gadi odaj i STa gamocdas.

xorbal ze 6 sagamocdo daskv-na iwereboda, sadac asaxul i iyo misi gasavr cel ebel i kl imaturi da niadaguri pi robebi, sxva monacemebi, aseve iyo bostneul i-Tan da mraavl wl ian nargavebTan dakavSirebiT. vazs oTx zonaSi vcdi diT. xexil s – 6 zonaSi. dRes jiSta gamocda aRar arsebobs, meTesl eobis mxriv, Tu ar CavTv-l iT „I omTagoras“, arsad aRar a-feri xdeba.

arctu didi xnis winaT saqar-Tvel oSi xorbl is jiSi, „jageri“ Semoitanes, romel ic manamde l omTagoras meurneobaSi icde-boda. „jageri“ Zvirfasi jiSia, ma-Ral xarisxian produqci as iZl eva, magram misi potenciuri mosavl ia-noba heqtarze 5-6 tonas ar scil -deba. ai, Cven ki gvaqvs qarTul i jiSi – „I omTagora 123“, roml is genuri Sedgenil oba iseTia, rom Tu pi robebs Seuqmni, ha-ze 8-10 tona marcval s mogcems. qveyanas Tu sworad gaTvl il i programa eqneba, Tavisufl ad SeuZl ia mar-cvl eul iTsakuTari moTxovnil e-ba dai kmayofil os. es martosi ty-vebi ki ara, real obaa.

iyodro, roca Cven simindi ar Semogvqonda, sakmaris raodeno-bas TviTon vawarmoebdiT. saqar-Tvel oSi es cnobil i kul turaa da sakuTari msofl io rekordsmeni jiSebi gvaqvs: „aj ametis TeTri“, „abaSis yvi Tel i“, „geguTis yvi Tel i“, „kaJovanebi“ da sxva. am jiSe-bis meSveobi Tmarto Cven moTxov-nas ki ara, mTel Crdil okavkasi as vakmayofil ebdiT. Cveni jiSebi Sua aziis respubl ikaSic ki iTe-seboda. taSkentis ol qSi am ji-Sebidan heqtarze 1200 centneri marcval i mi iRes, amitom saTesl e masal aze saqarTvel oSi yovel T-vis rigi idga.

amis aRdgena SeiZl eba. RvTis madl iTjer kidev aris xal xi, vi-sac SeuZl ia muSaoba da es unda Se-vunar CunoT momaval Taobebs.

**რამდომარეობაა
მეგობრების...**

1ერი ნოვაზე

– 1990 წლამდე საკრებო ოსი ბოსტნეული მოტოვნილი მისი მიხედვით 28-29 ატას ჰეკტარზე იტესებოდა. სარსანვინი ნივრის დეფიციტი იყო და კილოგრამი 121 არიკი რიდა. ასეტი კავარდნა დაუგემავი მუსაობის სედეგია. ზოგადად საკრებო ოსი 900 000 ტონამდე ბოსტნეული ივარმოებოდა. მუსაობა დაგამუშავებელი კარხები, როგორც დასავლეთში, ისე აღმოსავლეთში საკრებო ოსი, მაგრამ მათგან დრეს არცერთი არარეალური ფუნქციონირებს. არსებობს ერთი კარხანა მარნეული, მაგრამ აკადგილი ობრივი ნედლი ეული 5-10%-ზე მეტი სედი, მტილიანად ნედლი ეული მუსაობს,

რადგან აკადგილი ობრივთან სედარებიტი, იმპორტირებული იაქიქება.

კვეყანას ყოველი წლიურად 2500 კგ. პომიდურის და ამდენივე კომბოსტო და 3000 კგ. ხაქვის ტესლი სწირდება. იყოდრო, როცა ამ რაოდენობის ტესლი კვეყანაში ივარმოებოდა, აქლიკი მეგობრების მეტესლიების საკრებო მტილიანად მოსილია, საცდელი ნაკვეთები არარსებობს. დრესაკი კვეყანაში 75 სახეობის ბოსტნეული იტესება, ეი 75 ნაკვეთი მაინცაა საწირო, ამ სახეობების ტესლი რომ ავარმოო.

ბევრი ქიში და სახეობა უკვე დაკარგულია. ხაქვის რამდენიმე ქიში გვყონდა: კაქური, კარტული და სხვა უამრავი, დრეს არცერთი არარსებობს, ასევე პომიდორიც. მოგვყავდა „ვოპორტული“, საკონსერვო პომიდურები, არვიკი ტუკიდევი სადმეა სემორენილი. კალი ბატონი ნანაკაბაზე კი მუსაობს პომიდურის სელიეკიზე, მაგრამ სად ვაიროს ეს ტესლი? სწირდება ვინმეს?

ამიტომ სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დრეს დიდი მოვლით ეობა

აკისრია, რომ ამ დარგში საკრებო გამოსვრდეს. მეტესლიების სესახებ კანონი ამისა რები. უნდა არდგეს ქიშტა გაცოცდა, საცდელი სადგურები, ტუკენს ნიდაგურ პირობებს სეგუებულ ქიშები არარეალური, არაფერი გაცოცდა. სანამ კიდევი არიან სემორენილი სპეციალისტები, მათი გაცოცდელი ება უნდა გაცოცდეს, დავიყოთ სელიეკია, არეალური პირველი ადამეტესლი ეობა.

კი ბატონო, მეთვიანი უცხოეთიდან როგორ ტესლი საცდელი, სემოვითანო, მაგრამ ტუკი ამ განებს, კენს კლიმატზე არ არის სეგუებული, პირველი სელიეკია რარეალური სედეგი მოგცეს, მაგრამ მერე აუცილებელი აკავარდება.

ბოსტნეული სტესლი კენ უნდა ვაუარმოოთ, რადგან სემოტანილი ტესლი ზალიან ზვირია, კილოგრამი 500-550 ლარი რის, კარტოფილი ერთი კილოგრამი ელიტური ტესლი 2,5 ლარი. ერთი ჰეკტარის დასატესად 7000 ლარის რირებულები ტესლია საწირო. კენს ფერმერს ასეტი ტესლი სიყვივისა სუალი ება სადაკვს? ამიტომ აკადგილი ობრივარმოებას უნდა სეეკნას პირობები. სამეცნიერო პოტენციალს ამოკმედების სესაქი ელი ობამიეცეს, ეს იკნება სვორი დადავითი ება და დრევანდელი ვიტი არარეალური ვირდება ტავის მტვევა, სად ვივიდოთ სასურველი კულიტურის ხარისხიანი ტესლი.

ნათო კაკაბაზე:

– მიუთმოკმედების ინსტიტუტი სემოტანილი ტესლი ვიდრე გაცოცდის ყველა საფეხურს არ გაივლიდა და დასკვნა არ დაივრებოდა, ისე ვინ გაავრცელებდა მურნეობებს. დრეს მიუთმოკმედების ინსტიტუტი, ფაქტიურად არარსებობს, იყარანაირი სამუსაოები არარეალური. მეგობრების დარგის სპეციალისტი ინსტიტუტი არარეალური, კატედრა გაცოცდა, გაცოცდელი ებები დაიკურა, მომავალი სპეციალისტები სად უნდა არიზარდონ, ვინ უნდა ასვლოს, გაცოცდელი.

მემუდროდ ვთანამსრომლობ მეგობრების საერთაშორისო ორგანიზაციასთან, რომლის სატაოფისი ტაივანსია. საუკეთესო სატესლიე მასალას გვიგავნიან, რომელიც კენს კლიმატურ პირობებში იცდება. უკვე ხუტი, კენთან გაცოცდელი ები და არატრადიციული ქიშებიც, გვაკვს

დარეგისტრირებული, მაგალიტად: საბოსტნეული, საბოსტნეული ბარდა და სხვა, მაგრამ ეს ზრვაში ვეტი. კატალიეტი რომ კვეყანაში ეს სფერო, დახურულია.

ნანა ფანცხავა:

– საგანგაშო ფაქტია, რომ დრეს აქალი გაცოდება ამ საკრებო ინტერესდება, კვეყანაში სპეციალისტი არარეალური იზრდება. აგრარული სეკტორში განაქილების სისტემა მოსილია. მეგობრების სპეციალისტი არარეალური დაცოცდა. რმერთმა დიდხანს გვიცოცდის ოს ბატონი პეტრე ნასიდასვილი, ყველა ტკვენანი, მაგრამ მერე რა იკნება, ამაზე უნდა დაფიქრდეს სახელი ვიფო, კენი საზოგადოება.

მე საკრებო ვარმოვადგენ და კენთან აქლიკი სეხების დარეგისტრირება კანონით რეგულირდება. ქიში უნდა გაცოცდეს განსხვავებული ობაზე, ერთგვარობაზე, სტაბილობაზე.

საგანგაშო ის, რომ ზალიან ბევრი ტესლი უკონტროლოდ სემოდის კვეყანაში. ფაქტიურად, რაკ კენთან დარეგისტრირებული არ არის და ისე

სემოდის, კონტრანდაა. ეს კი დიდ საფრტხეს სელიეკავს, რადგან არ ვი-

ბოსტნეული სადა მიწის კულტურების ხარისხიანი პროდუქციის უზრუნველყოფის რესურსების მაქსიმალური გამოყენების

ოქმობიანი წლებიდან, სახე-სათესი მიწების დაცვა და ნაყოფიერების ამაღლებას უზრუნველყოფს რეზერვების შექმნა, მაშინ როცა სავარგულები 49% ღარიდან და წელიწადში ერთხელ დასაქმებულია ისიც, რომ ამოსავლიანი საკარტოფი 25 წელიწადში გამოიღოს 0,8-1,5%-ით მეტი, რაც კატასტროფის დარღვევას, რადგან ხუმუსის 0,5%-ის მომარაგებას უზრუნველყოფს საკონსერვაციული ხარისხის.

არასრულწლოვანი ორგანიზმების გამოყენება. უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით დასაქმებულია ტესტის ბრუნვები და სიდერაცია, განიერება უზრუნველყოფს მხოლოდ მინერალური სასუკების მარალი დოზების დასაქმების და სისტემის გამოყენების. ნიადაგის გასაწმენდი და ტიტანის მსხვილი ნაწილის დასაქმების მიზნით, რაც იწვევს დიდი რაოდენობით პროდუქციის ნიტრატების დაგროვებას, რომელიც უსაფრთხოების მიზნით უსაფრთხოების მარალი დოზების გამოყენებით პროდუქციის გროვებაში ლიტონები (დარიხანი, კადმიუმი, თვია და სხვა) უსაფრთხოების მიზნით იწვევს ადამიანის ორგანიზმის ორგანოების შესუბანა და სიმსივნის გამოყენების მიზნით.

უსაფრთხოების მიზნით გამოყენებულია საკონსერვაციული ფარმაცეუტიკული სასაქმების მიზნით დასაქმების მიზნით. რაც შეეხება მიწის ნარჩენების პროდუქციას აქლანის დასაქმების მიზნით, რომელიც დასაქმების მიზნით ფარგლებს შეიცავს ნიტრატების დასაქმების მიზნით.

ნიადაგის ნაყოფიერების დანართების მიზნით გამოყენებულია ტვიტრების მიზნით დასაქმების მიზნით. რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით, რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით.

არსებულია სასაქმების მიზნით გამოყენების მიზნით. რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით, რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით.

გროვების მიზნით გამოყენების მიზნით. რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით, რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით.

ბოსტნეული სადა მიწის კულტურების პროდუქცია შესაბამისი მანქანის მიზნით. რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით, რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით.

უსაფრთხოების მიზნით გამოყენების მიზნით. რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით, რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით.

ზრუნველყოფის მიზნით გამოყენების მიზნით. რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით, რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით.

არსებულია ტექნოლოგიის გამოყენების მიზნით. რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით, რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით.

მოსალოდნელი შედეგი: უსაფრთხოების მიზნით გამოყენების მიზნით. რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით, რაც შეეხება მინერალური სასუკების გამოყენების მიზნით.

ალექსანდრე სარაიძე
*სამეცნიერებათა დოქტორი,
მთავარი მეცნიერ კონსულტანტი.*

ნათო კაკაბაძე
სამეცნიერებათა დოქტორი, ბოსტნეული-ბარდების კულტურების ეროვნული კოორდინატორი საკარტოფი.

ნუგზარ ბენდიანი *სსიპ
მეცნიერების განყოფილება.*

sagazafxul o samuSaoebi saSemodgomo xorbl is naTesi

ადამიანი სათვისაში როსასურსათო პროდუქტებსი პური ველ აზე გამორცეულია, ამიტომ ხორბალს სასოფლო-სამეურნეო კულტურაში ნათესებს სორის პირველი ადგილი უკავია.

ბიოლოგიური თავისებურების მიხედვით არც ერთი ხორბლის სასემოდგომო (რომელიც მხოლოდ სასემოდგომის ტესებას, საგაზაფხული (რომლის ტესვა გაზაფხულზე ხდება) და ორტესელა (რომელიც ტესება როგორც სასემოდგომის, ისე გაზაფხულზე) ფორმებს. ხორბლის მარცხლის უმეტესობა სასემოდგომო ხორბლის ხვედრითი უმეტესობაა, რომელიც მისი საგაზაფხული ფორმისა, რაციმითაა გამოვლენილი, რომლის მოსავლიანობა უფრო მაღალია და საიმედოა. სასემოდგომო ხორბალი უმეტესად იყენებს ნიადაგის ტენს, ივითარებს მზიურ ფესვთა სისტემას და საგაზაფხული ხორბალი თანდათან სეპარირებული ბარტყობის უნარი აქვს.

საყარტველი ოსი თავთავიანი კულტურების საერთო ნათესებსი 70% სასემოდგომო ფორმებს უკავია. ხორბლის გავრცელების ზირითადი ზონებია: კახეთი, კარტლი, მესხეთი-ჯავახეთი.

სასემოდგომო ხორბალი გრძელი ძრის მცენარეა. მისი არმცენარის სისუფრადამოკიდებულება ტესლის ხარისხზე, ნიადაგის დამოსავლის მდგომარეობაზე, ტენსა და სიტბოზე. ცივდამსრალი პერიოდში არმცენარე ორი-სამი ტვის განმავლობაში ხანგრძლივდება, ხოლო ტბილსა და თენი

უზრუნველყოფისას ნათესი მე-6 მე-7 ძრის არმცენარეა. ტესლის გარეგანი იყვება 1-2°C ტემპურაზე, მაგრამ არმცენარისა და ნორმალური ზრდა-განვითარებისას ტვის საშიროა 12-15°C, ხორბლის ბარტყობა ნორმალური დინამიკის 8-10°C პირობებში, ხოლო 3-4°C-ზე უფრო დაბალია. მასზე უარყოფითად მოქმედებს ძრის ტემპურის მკვეთრი რყევა, ძრის ტემპის 5-10°C და რამით – 10°C-მდე, უფრო მაღალი ტემპის დამრუპველია -16-18°C.

ნორმალური პირობებში მოთავსებული ხორბლის ტესლის გარეგანი სათვის საშიროა ოთხი ფაქტორი: სიტბო, სინათლის, ჰაერის და თენის ერთობლივი მოქმედება, რომელთაგან ერთი ენდოსპერმის არსებობის საკვების ემენტების სიღებობა, გადამდის ხსნად მდგომარეობაში და ხმარდება არმცენარის განვითარებას. ნიადაგის მოთავსებული მარცხლის სუფრად თავისებურებას იმ მომენტამდე, სანამ თენიანობა არ გათანაბრდება ნიადაგისა და მარცხლის ხორბლის მარცხლის გასარეგნობად საშირო უფრო დაბალია რადენობა სასუალი ოდით უფრო მაღალია მარცხლის უნარი 55-60%-ისა. კიდევ უფრო დაბალია ტენის მოთხოვნილება ბარტყობის, არმცენარის, მარცხლის სახისა და

დამსხვილების პერიოდში. თენის მიხედვით აწერხებს ამ პროცესებს, რადგან სემცილებული საკვების ემენტების სევილი მცენარეში, ხორბლის კულტურაში ცივდამრუპველია.

ტესლის გარემოში ჰაერის სეფერხების მოზრდა მისი გარეგანი აუცილებელი პირობაა. აყდან გამომდინარე, უფრო მაღალია პირობა, რომელიც ნიადაგის (ნიადაგის პირის სეკურა, უარყოფითი ზედპირის გაყვანა, დაბორვა, უარყოფითი ტენის განლაგების ადგილზე და სხვა) ჰაერის ცირკულაციას აწერხებს, გარეგანი პროცესის უსი.

ქვიშის განოყრება და ფარცხვა

გაზაფხულზე, ცივდამრუპველი სასემოდგომო ნათესები რამდენადმე დასუსტებულია. პირველი რიგის ნათესის სუფრადამოკიდებულება და ზრდა-განვითარების დაწყებისას ტვის ზრუნვა საშიროა. ამ მიზეზით ქვიშის საგაზაფხული ოდით უფრო მაღალია, უფრო მაღალია აზოტის სასუყების უფრო მაღალი დოზების სეკურა, ცივდამრუპველია და გვალვიანობის, რადგან თენი უზრუნველყოფილი პირობებში მცენარე მინერალურ სასუყებს უფრო უმეტესად თავისებურებას და მისი ეფექტურობა.

ნათესის გამოსაკვებად საშიროა 80-100 kg. აზოტი მოქმედი ნივთი

rebis saxiT, rac fizikuri woniT 240-300 kg. amoniumis gvarjil as udris. urwyvapirobekSi mizanSewonilia mocemuli normebis 180-200 kg-mde Semcireba.

gazafxul ze naTesebis gamokvebis efeqtis asamaRl ebl adazotiani sasugis Setana mcnaris fesvTa sistemis areSi 6-8 sm siRmeze umj obesia, rac Cveul ebrivi marcvi euli kul turebis saTesiT srul deba. gamokveba tardeba kargad dabartyebul naTesi. susti, fesvebmoumagrebeli naTesis gamosakvebad saTesi manqanis gamoyeneba mizanSewonili ar aris, radgan saTesi manqana naTess dazianebs.

gamokveba warmoebs adre gazafxul ze, rogorc ki Tovli aiReba, an niadagis zedapiri Sesreba da SesaZl ebel iqneba naTesi teqnikiT Sesvla sasugis Setanis Tanave xSi rad naTess msubuq kbil ebiani farcxiT farcxaven. mwkrivebis gardi-gardmo dafarcxva, imis garda, rom axl ad Setanil sasugs aqcevs niadagis tenian fenaSi, rac aadvil ebs mcnaris mier mis SeTvisebas, afxvierebs niadags da xel s uwyobs jejilis ganaxlebul bartiyobas, spobs sarevel ebsa da rac mTavaria, xel s uwyobs niadagSi tenis Senarcunebas. mcnareebis nakl ebad dazianebs mizniT, jejilis farcxva tardeba dabal siCqareze. naTesebis sagazafxulo dafarcxva 2-3 centneriT zrdis marcvis saheqtaromosavlianobas.

saSemodgomo xorblis jejili gazafxul ze SeiZleba daifarxcos, ris SedegadiSleba niadagis qerqi, mcnareebis scildeba gamxmari nawilebi, iqmneba normaluri pirobek xorblis mcnareTa zrdaganviTarebis Tavis droze dafarcxva mniSvnelovnad amcierebs wylis aorTqlebas, RonisZieba tardeba im dros, roca niadagi kargad fxvierdeba, arizileba gadaWarbebuli tenianobisgan da ar imtvereba gamoSrobis gamo.

naTesis morwyva. saSemodgomo xorbal vegetaciis periodSi mniSvnelovnad met wylis moitxovs, vidre sagazafxulo xorballi. es dakavSirebuli imasTan, rom saSe-

modgomo xorbal saxiasiaTebis ufro grZeli savegetacio periodida iZleba ufro met mosavals.

saSemodgomo xorblis normaluri zrdaganviTarebis Tavis ufro xel sayrelia, roca niadagis zRvruli tentevadoba 80-75%-ze dabali ar aris. savegetacio periodSi saSemodgomo xorballi xarjavs 2500-4000 m³ wylis sha-ze.

tenze moTxovna damokidebuli amcnaris xnovanebaze, zrdis intensivobaze, ganviTarebis siZliereze, niadagSi tenis arsebobaze, temperaturaze, haeris fardobit tenianobaze, ganaTebaze, fesvTa sistemis ganviTarebaze, sakvebi nivTiererebis uzrunvel yofaze da sxva faqtorebsa da pirobekze.

rekomendebuli naTesis Tesvis Semdgomi da savegetacio morwyvebis Catareba. pirveli savegetacio morwyva Catardeba mcnaris aRerebis fazaSi, xolo momdevno saWiroebis mixedvit da Tavaveba-yvavilobis da marcvis Sevsebis dros.

mavnelebis winaaRmdeg brZol a. xorbalis mniSvnelovan zians aye-nebs da zogjer naTesebs da miRe-

gazafxul ze, saSemodgomo xorblis naTeseSi, marcvi ovanTa mavnelebis aRmoCenis SemTxvevaSi mavnelebis winaaRmdeg inseqticidebis Sesxureba tardeba. aseTi wamloba saWiroebis SemTxvevaSi SeiZleba ganmeordes.

TavTaviani kul turebis umTavresis mavnelebi

mwvaneTvala buzi - masobrivi gamravlebis SemTxvevaSi xorblis aRerebis dros mcnareebis 50% azianebs. dazianebuli mcnareebis TavTavifotლისხალ Tidanver amodis, ibereba da ganviTarebas wvets. mavne buzebs Soris mwvaneTvala buzi yvelaze meti mavneobiT gamoirCeva.

puris bzual a - TavTaviani kul turebis specifikur mavneleba Ta Soris erTerTmTavari mavnelelia. bzuala Sebindebidan dil amde soroebsi iTrevs jejilis da fl etS, dRis iT soroebsi imal eba.

Wia-wurbel a - xorbleulis fotlebs azianebs rogorc matli, ise xoWo, ris Sedegadac moTeTroferis wagrZlebuli laqebi warmoiqmneba, mcirdება სასიმლიაციო moedani da mcnare sust deba.

xorballi gamosayenebl ad rekomendebuli herbicidebi

mavnelebis clasaxel eba	preparatis dasaxel eba, xarj vis norma (l /ha, kg/ha, l /t, kg/t)	gamoyenebis sxerxi, dro, gamoyenebis Tavisebureba	gamoyenebis Jeradoba
rwyilebi, Trifsebi, bugrebi, kusebura baRlino, Wia-wurbel a, marcvi ovanTa buzebi	arivo (clpermetrini) 0,2 l /ha, aqtel iki (pirimfos-meTili) 1,0 l /ha, decisi (del tametrini) 0,25 l /ha.	Sesxureba vegetaciis periodSi	2
mavne kusebura, rwyilebi, WriWInoblebi, bugrebi, Trifsebi, puris xoWoebi, buzebi	al paki (al facipermetrini) 0,1-0,15 l /ha del tarini (del tametrini) 0,25 l /ha	Sesxureba vegetaciis periodSi	2
mdelos farvana, bugrebi, Wia-wurbel a, marcvi ovanTa buzebi, rwyilebi, puris xoWo	decisi (del tametrini) 0,25 l /ha. zoloni (fozali oni) 1,5-2,0 l /ha	Sesxureba vegetaciis periodSi	2
xorblis xoWoebi, Trifsebi, mavne kusebura, bugrebi, xerxlebi, Wia-wurbel a, WriWInoblebi	val simba (l abdaci gal otrini) 0,2-0,4 l /ha, kaizo 0,2 kg/ha, karate (l abdaci gal otrini) 0,2 l /ha karate zeoni 0,2 l /ha	Sesxureba vegetaciis periodSi	1

bul mosavals mavnelebi mTli anad nadgurebs. nawili mwerebis xorblis mcnares azianebs wuwniT, nawili ki RrRniT. yovelive amis codnas mniSvneloba aqvs brZolis qimiuri RonisZiebis gamoyenebis dros, radgan nawili pesticidebis moqmedebis kontakturi, nawili ki sistemuri gziT.

sarevel ebis gan naTesebis dacvasarevel ebis gan naTesebis dacvis RonisZiebaTa SemuSavebis dros uwinares yovlisa mxedvelobaSi unda miviRoT, rom sustad dasarevli anebis SemTvevaSi saheqtaromosavlianoba 6-8%-iT mcirdება, xolo Zlieri dasarevli anebis 25-30%-iT da metadac. amitom sa-

revel ebTan brZol a mosavl iano-
bis gazrdis metad mniSvnel ovani
da efeqtiani faqtoria.

mozamTre da saSemodgomo sare-
vel ebis mosaspobad saSemodgomo
xorbl is mcnareTa aRmocenebam-
de zogierT mikro-regionSi reko-

mendebul ia Zl ieri herbicidebis
Setana. Zl ieri herbicidebi gamo-
irCeva maRal i efeqtianobiT, na-
Tesebs sarevel ebisgan 90-95%-iT
asufTavebs damarcvl is mosavl is
matebas heqtarze 0,30-,059 tonam-
de uzrunvel yofs.

herbicidebs, rogorc wesi,
bartyobis fazaSi asxureben,
maSin, roca haeris temperatu-
ra 12-150C miaRwves, ufro adre
Sesxureba uaryofITad moqme-
debs mcnaris Semdgom ganviTa-
rebaze.

xorbal Si gamosayenebl ad rekomendebul i herbicidebi

preparatis dasaxel eba	xarj visnormალ /ha, kg	sarevel ebi	gamoyenebis wesi	gamoyenebis Jeradoba
2,4 daminis marii (avstria)	0,8-1,2	erTvl ovani da mraval wl ovani farTofoTI ovani	naTesebis Sesxureba mcnaris 3-4 foTI is fazidan aRerebamde	1
grani endi (Turqeti)	15-20g/ha	erTvl ovani da orl ebniანი, maT Soris 2,4 d-smimarT gamZl e	naTesebis Sesxureba sarevel is 2-3 foTI is fazaSi, xorbl is mcnaris bartyobis damTavrebamde	1
eranstari (Sveicaria)	15-20g/ha	erTvl ovani da orl ebniანი, maT Soris 2,4 d-smimarT gamZl e	naTesebis Sesxureba sarevel is 2-3 foTI is fazaSi, xorbl is mcnaris bartyobis damTavrebamde	1
lominatori (safrangeTI)	2-3	erTvl ovani marcvl ovnebi da orl ebniანი sarevel ebi	Sesxureba mosavl is aRebamde 2 kviriT adre (marcvl is tenanoba (3%-ze nakl ebi) xorbl is gamosaSrobad da sarevel ebis nawil ibriვი gaxnobi saTvis	1
val smani (aSS)	0,8-1,0	erTvl ovani orl ebniანი, maT Soris 2,4 d-smimarT gamZl e, agreTve RI Wasaxeobebl (narl dasxva)	Sesxureba xorbl is bartyobis fazaSi	1
l ograni (Sveicaria)	6,5-10g/ha	erTvl ovani orl ebniანი, maT Soris 2,4 d-smimarT gamZl e, zogierTI mraval wl ovani orl ebniანი	Sesxureba xorbl is bartyobis dasawylsi dan aRerebamde gadasvl amde. erTvl iანი da mraval wl iანი sarevel ebis winaaRmdeg gamoyeneba SelZi eba maSin, Tunl adagebSi PH ar aRemateba 7-s	1
puma superi	0,8-1,2	erTvl ovani marcvl ovnebi (Svriuka, Zurwas yvel a saxeba)	sarevel ebze Sesxureba xorbl is mcnaris 2 foTI is fazidan bartyobis damTavrebamde	1
topiki (Sveicaria)	0,3-0,4	Svriuka	Sesxureba sarevel ebis ganviTarebvis 2-3 foTI is ganviTarebis fazidan.	1

მს სინთეზი

mandarins SeuZl ia gaxdomaSi dagexmaroT

koreel ma mecnier ebma kvl evis axal i Sedegebi gamoaqveynes, romel sac isini mandarinze atarebdnen. rogorc irkveva, am citrusis regul arul ad mi Rebas adami anis zedmeti cxi mi anobasa da ci rozi sgan daicva SeuZl ia.

samxreT koreel ma mecnier ebma eqsperimenti skolaSi Caatares, sadac 60 iseTi bavSvi SearCies, roml ebsac zedmeti wona awuxebdaT da sportul darbazebsi yovel dRiurad special ur varj iSebs itarebdnen. varj iStan erTad mkvl evarebi eqsprimentSi monawil e 60 bavSvidan 30 regul arul ad yovel dRe asmev dnen mandarinis wvens. eqsperimentis dasrul ebis Semdeg, gairkva rom 30 mozardi, roml ebi c mandarinis wvens iRebdnen, Tavianti Tanaskol el ebisgan SedarebiT sami Tvis ganmavl obaSi wonaSi 1.5%-iT daiკლ es.

ki dev erTi cda Catar da vir Tagvebze. mRrRnel ebs ukeTeb dnen mandarinis koncentრატის ineqciას. eqsperimentis ganmavl obaSi mRrRnel ebma mucl is areSi cxi mebis 59% dakarges, saerTod ki vir Tagvebma wonaSi 45%-iT daiკლ es.

amasTan erTad koreel i mecnier ebi mi vi dnen im azramde, rom mandarin i dadebi Tad moqmedebs RviZl is uj redebze, xel suwyobs maT aRdgenas. amJamad, isini mandarinis gan samkurnal o sasmel is dasamzadebl ad muSaoben.

xal xur medicinaSi cnobil ia, rom spirtze damzadbul i mandarinis qerqis nayeni xel suwyobs madis momatebas da saWml is monel ebis procesis normal urad warmarTvas. agreTve igi cnobil ia, rogorc bronqitis sawinaaRmdego saSual eba.

wi Tel i da Savi mocxari _ moyvani s agroteqno l ogi uri Tavi seburebebi

mocxari maRal i sakvebi Tvi se-bebi T gamoirCeva da didi raode-nobiT j anmrTel obisaTvis sasarg-ebl o nivTierebebs Seicavs. mis moxmarebas urCeven samedicino mizniT arTritebis da revmatiz-mebis samkurnal od. dadgenilia, rom mocxaris miReba RviZl is da Tirkml is funqciebis cxovel q-medebas aumj obesebs. miCneul ia, rom es kenkra xasiaTdeba anTebis sawinaaRmdego efeqtiT da sasarg-ebl oa gul -sisxl ZarRvTa sis-temis gamarTul i muSaobisaTvis. mocxari warmoadgens askorbinis mJavis erT-erT saukeTeso wyar os xva xil -kenkrovan kul turebTan SedarebiT (wiTel i mocxari – 40 - 45 mg/100g, Savi mocxari – 170 - 190 mg/100g).

msofi ioSi mocxaris farTobe bi 120 000 ha. moicavs, xol o mTI iani warmoeba 642 000 tonas (2010) Sead-gens, roml is 50 %-ze meti ruseT-ze (327 000 tona) modis. mocxaris msxvil i mwarmoebl ebi aseve arian: ukraina, pol oneTi, avstria, ingl-isi da sxva.

samwuxarod, saqarTvel oSi mo-cxaris warmoebis Sesaxeb statis-tikuri monacemebi ar arsebobs. igi gavr cel ebul ia mxol od sa-

mocxari Ribes-is gvar is erT-erTi uZvel esi da cnobil i kenkrovan kul turaa, romel ic mra val saxeobas aerTi anebs. samrewvel omni Svine- l oba aqvs mxol od ramdenime maTgans, romel Tagan gamoyofen wiTel (Ribes rubrum) da Sav mocxars (Ribes nigrum), aseve SezRudul i ko-merciul i datvirTva aqvs oqrosfer (narinj isfer) mocxars (Ribes sativum), romel ic botanikurad wiTel i mocxaris saxesxvaobas war-moadgens.

karmi damo nakveTebze, ZiriTadad aRmosavl eT saqarTvel oSi erTe- ul i buCqebis an mcire j gufuri nargaobis saxiT. ramdenime sam-

mocxaris 11 umsxvil esi mwarmoe- bel i msofi ioSi, tona, 2010

ruseTi	327 000.00
pol oneTi	190 782.00
ukraina	25 800.00
avstria	22 920.00
ingl isi	17 300.00
germania	11 927.00
dania	11 500.00
axal i zel andia	7 800.00
safrangeTi	7 440.00
ungreTi	3 853.00
hol andia	3 000.00

wyar o: FFAOstat,2012

rewvel o daniSnul ebis mcire pl antacia gaSe- nebul ia goris da kaspis municipal itetebSi.

Sida samomxmarebl o bazarze am produqtis impo rti ar xdeba da arc eqsportis monacemebi dafiqsirebul i. sezo- nis ganmavl obaSi mocxa- ris sabiTumo sabazro fasi 1,8 - 2,8 l ari/kg-ze fargl ebSi meryeobs. real izacia ZiriTadad xdeba mcire partiebiT (10-20 kg).

agrobiol ogiuri Tavis eburebebi

mocxari mra val wli ani buCqia, roml is axal i totebi warmoiqmne- ba buCqis qveda nawil idan. iviTa- rebs funj a fesvTa sistemas, ro- mel ic ZiriTadad ganl agebul ia niadagis zedapirTan 10-40 sm-is siRmeze. Savi mocxaris nayofe- bi erT buCqze da erT mtevanzec araerTgvarovnad mwifdeba, sa- nayofe mtevnis zeda nawil Si uf- ro msxvil nayofebs isxams, xol o mtevnis wverisken nayofebi ufro wvri l ia. nayofebi ufro adre Se- modis buCqis fuZesTan, xol o gvi- an - buCqis kenweroSi. rogorc wi- Tel i, aseve Savi mocxari j iSebis mixedviT, ZiriTadad ivnisis meo- re naxevidan ivl isis bol omde mwifdeba. Savi mocxari, nayofis feris garda, wiTel i mocxaris gan mkafiod gamoxatul i specifikuri suni Tac gansxvavdeba.

zogierTi CamaxSirebel i meoradi totebi an damokl deba an amoiWreba. wina wl is totebidan darCeba mxol odyvel azeZl ieri, sivrceSi proporciul ad ganl agebul i 3-4 toti; danarCeni nazardebi amoiWreba rgol ze.

IV wel s buCqebze darCeba yvel a 3-wl iani da 2-wl iani toti. maTze ganviTarebul i zogierTi CamaxSirebel i meoradi totebi an damokl deba an amoiWreba. wina wl is nazardidan darCeba mxol od yvel azeZl ieri 3-4 toti; danarCeni nazardebi amoiWreba rgol ze.

V wel i da Semdeg - amoiWreba yvel a 4-wl iani, moberebul i toti. wina wl is nazardi dan darCeba mxol od yvel azeZl ieri 3-5 toti. zogadad mocxaris gasxvl isas daculi i iqneba sxvl is Semdegi principi: amoisxvl eba dazianebul i, daavadebul i, niadagze garTxmul i da CamaxSirebel i totebi, danarCeni nazardebi amoiWreba rgol ze. buCqSi ar darCeba 4 wel ze meti xnis toti. sworad Camoyal ibebul i mocxaris buCqi Sedgeba 3-4 erTwl iani, amdenive orwl iani da samwl iani ZiriTadi totebisagan.

Savi mocxari

Savi mocxaric isxvl eba wiTel i mocxaris msgavsad, gansxvavebul ia mxol od 2-3 sanayofe wl iani totebis gasxvl a: mesame wl idan

mimarTaven am totebis damokl ebas gantotvis adgil amde da meorad totebze gadayvanas.

j i Sebi

Savi dawitel i mocxaris j i Sebis farTo speqtri arsebobs, roml e bic gansxvavdebian simwifis periodiT, buCqis zrdis siZl ieriT da formiT, nayofebis zomiT, gamZleobiT daavadebebis mimarT da sxvasel eqcia mxol od ruseTSi gamoyvani ia mocxaris 200-ze metij i Si. qvemoT mocemul ia mokl e informacia mocxaris zogierTi farTod gavrcel ebul i j i Sis biologiur-sameurneo Taviseburebebis Sesaxeb:

Savi mocxari

gl obusi

warmoSoba: rusul i j i Sia, miRebul ia ekaterinburgis kvl eviT sadgurSi gasul i saukunis 80-ian wl ebSi t.Saginismier.

mcenare: zemoTmimarTul i kompaqturi buCqia, xasiaTdeba TviT-damtvervis maRal i procentiT (60 - 65%), uxvmosavl iani, nakl ebad ziandeba nacriT.

nayofi: saSual oze msxvili, (saSual o masa 1,5 - 1,8 grami), nakl ebad gamoxatul i mZafri gemoTi, gamosadegia nedl ad moxmarebisatvis. saSual o mosavl ianoba 7 - 8 tona/ha.

gol iaTi

warmoSoba: ruseTSi gavrcel ebul i j i Sia, miRebul ia peterburgiskvl eviT institutSi. sinonimi: l enigradis bagatiri.

mcenare: iviTarebsZl ieri zrdis buCqs, nakl ebad gamZl ea anTraqnozi sa da nacris mimarT.

nayofi: saSual o zomis, masa 1,2 - 1,5 grami, universal uri moxmarebisaa. saSual o mosavl ianoba 8 - 11 tona/ha.

ben sareki

warmoSoba: Sotl andiis sofl is meurneobis kvl eviT institutis (dandi, edinburgi) sel eqciis j i Sia.

mcenare: xasiaTdeba dabal i, kompaqturi buCqiT, uxvmosavl iania, ziandeba nacriT, ufro nakl ebad - anTraqnoziT.

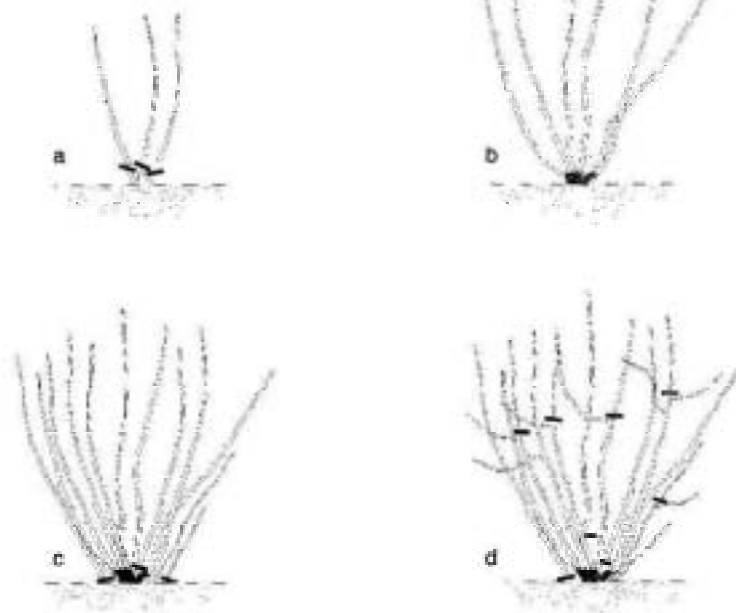
nayofi: msxvili, saSual o masa 1,5 - 2,1 grami, advil ad mosakrefia dabertyviT. saSual o mosavl ianoba 8 - 10 tona/ha.

ti tania

warmoSoba. Svedi sel eqcione-ris pal tamaSis j i Sia, miRebul ia gasul i saukunis 80-ian wl ebSi.

Savi mocxaris gasxvl a 1,2,3 da me-4 wel s

mcare: saSual o sidi dis buCqs ivi Tarebs, nacriT nakl ebad ziandeba, tol erantul ia anTraqnozismimarT.

nayofi: saSual o zomis, saSual o masa 1,3 - 1,7 grami, heqtarze mosavl ianoba 8 - 12 tona/ha.

wiTel i mocxari

rovada

mcare: evropis wamyvani hol andiuri j iSia,

mcare: saSual o simaRI is buCqiT xasiaTdeba, wiTel i feris, vertikal uri nacrisadmi nakl ebad gamZl ea, adre moyvavil ea da advil admosakrefia.

nayofi: saSual o-sagviano sim-

wi fis periodis, gamoirCeva saucxoo sagemovno Tvi sebebiT. kenkra msxvil ia, saSual o masa 0,7-0,8 grami, mtevnis sigrZe 8 - 10 sm, saSual o mosavl ianoba 10 - 12 tona/ha.

j onker van tetsi

warmoSoba: Zvel i hol andiuri j iSia, gamoyvanil ia iohan maarses mier gasul i saukunis 30 wl ebSi.

mcare: ivi Tarebs vertikal urad mimarTul buCqs, nacrisadmi tol erantul ia, adre iwyebs yvavil obas.

nayofi: saadreo simwi fis periodis, xasiaTdeba saucxoo sagemovno Tvi sebebiT.

Zvi ad boboqaSvil i sofl is meurneobis mecni erebaTa, akademi uri doqtori

mul Ci reba

dRes, rodesac msofl ioSi aqtual uri xdeba wyl is resursebis dazogva, Sxam-qimi katebis gamoyeneba da SromiTi danaxarjebis Sencireba, axal teqnologi ebs sul ufro meti fermeri iyenebs. erTerTi aseTi meTodia mul Ci reba, romel ic mowinave qveynebis sofl is meurneobis produqtebis, gansakuTrebiT bostneul isa da kenkris warmoebaSi aqturad gamoiyeneba.

mul Ci es aris masal a, roml iTac ni adagis zedapiri i fareba. arsebobs mul Cis ori ZirTadi saxeoba: organuli da araorganuli.

NEO New Economic Opportunities Initiative
 ახალი ეკონომიკური შესაძლებლობების ინიციატივა

gTxovT, TqvenTvis saintereso Temebze Seki Txvebi da rekomendaciebi mogvawodoT sainformacio furcel ze, regionis mi xedviT miTITebul mi samarTze.

pasuxebi ixil eT Jurnal „axal i agrarul i saqarTvel os“ momdevno nomerSi:

saxel i, gvarl _____

mi samarTi _____

tel .. _____

el . fosta _____

mul Cireba saSual ebas iZl eva minimal ur donemde SevamciroT wyl is moxmareba da aorTql eba, es gasakuTrebiT im regionebsTvisaa mniSvnel ovani, roml ebic kul turul i mcenareebis aqtiuri vegetaciis periodSi wyl is nakl ebobas ganicdian (maral i temperaturebi sa da sairigacio wyl is simciris gamo).

mul Cireba aCerebs niadagis eroziis procesebs, aregul irebs niadagis temperaturas (dilit igi Tbeba ufro adre, xol o saRamos ci vdeba ufro gvian, dRe-Ramis manZil ze niadagis gaTbobi sa da gacivebis procesi xdeba ufro Tanabari), aCerebs sarevel ebis ganvi Trebas da Sesabamisad samuSaoTa siidan agdebs iseT Sromatevad da rTul procesebs, rogoricaa Toxvna da margvl a, gamoricxavs herbicidibis gamoyenebas da Sesabamisad amcirebs garemos qimiur dabinZurebas.

organuli mul Ci niadags amdi drebs sakvebi el ementebiT da Wiayel ebis cxovel qmedebisaTvis xel -

sayrel pirobebs qmnis, roml ebic niadags humusiT amdi dreben.

mul Cireba aferxebes niadagis struqturis gauaresebas damis datkepvnas.

mul Cirebul nakveTze, kul turul i mcenareebi ufro mZl avr fesvTa sistemas iviTareben, vidre mul Cirebis gareSe.

mraval i fermeri iyenebs special uri Savi feris pol ietil enis firs, roml is sisqemeryeobs 20 mikronidan 50 mikronamde. erTl ovani bostneulis warmoebaSi mimarTaven Txeli 20-30 mikroniani pl astikuri firis gamoyenebas, roml is eqspl uataciis xangrZl ivoba 6-8 Tvidan erTl amde gani sazRvreba, xol o kenkrovan kul turebsi ufro sqel i pol ietil enis firi, an sxva masal isagan damzadebul i firebi gamoiyeba (es firebi damzadebul ia gansxvavebul i teqnologi da Sesabamisad maT aqvT wyl is da haeris gatarebis unari), romel Ta eqspl oataciis xangrZl ivoba ramdenime weli a.

did farTobebze mul Cirebas specil uri mul Cis damgebi manqanebiT akeTeben. mul Cirebis dros, gazafxul ze niadags Cveul ebrivad afxviereben, akeTeben SemaRI ebul kvlebs, romel Ta sigane teqnikazea damokidebul i, Tumca misi kl asikuri zomebi 0,9metridan 1,1-1,2 metramde meryeobs. winaswar kvlebbe atavseben erT an or wveTovani morwyvis mil s. dResdReobiT msofi ioSi da saqarTvel oSic arseboobs agregatebi, roml ebicyvel azemoT CamoTvl il i opercias erTdroul ad asrul ebs (frezavs, afxvierebs niadags, asworebs mis zedapirs, akeTebSemaRI ebul kvals, roml is simaRI ec SeiZl eba 10 sm-dan 30 sm-mde daregul irdes (cal keul danadgarebs SeuZl iaT ufro maRal i kvlebis gakeTebac 30-50 sm, rac Zal zed mniSvnel ovania Warbteniani regionebsaTvis da kenkrovani kul turebsaTvis), Si is wveTovan morwyvis mil ebs da agebs sxvadasxva siganis pol ietil enis firs.

mul Cis dagebisas gansakuT-rebul i yuradReba unda mieqces firis kideebis miwiT Tanabrad dafarvas, Tu raime mizezis gamo (teniani niadagi, damreci nakve-Ti, niadagis mZime struqturul i Semadgenl oba, qariani amindi da a.S.) firis kideebi ramdenime adgil as ar daifara qaridan amindSi Sei qmneba saSiSroeba, rom qarma aaZros firi, an daazianos masze gadargul i mcenareebi. mul Ci-rebis firs CiTil ebs gadargvis win amoWrian daniT an makratl iT, amoWril i naxvreti unda iyos zomieri, mci rediT unda aRematebodes gadasargavi CiTil is substrit is daimetrs, winaamRdeg SemTxvevaSi Si qmneba imis safrTxex, rom didi naxvretidan kul turul i mcenaris ganviTarebamde amoRwion sarevel ebma da maTi moSoreba damatebiT SromiT danaxarj ebs gamoiwvevs. dResdReobiT arsebobs CiTil is sargavi manqanebi, roml ebic TviTonve Wrian firs

da rgaven CiTil s. CiTil is gadargvis win SemaRl ebul kvl ebs rwyaven.

garkveul probl emebs qmnis mosavl is aRebis Semdeg firis narCenebis gawmenda, amis gamo ukanasknel wl ebSi evropasi da amerikasi sxvadasxva organuli masal ebs nazavisagan damzadebul i mul Ci-rebis firebi inergeba, roml ebic kul turul i mcenareebis vegetaciis bol osaTvis TviTonve iwiyeben daSl as.

mcire da sakarmi damo nakveTebSi ufromni Svel ovania da upiratesoba unda mi vani WoT organuli masal ebsagan damzadebul samul Ce masal as. amisaTvis SeiZl eba gamovi yenoT Tiva, kargad gadamwari nakeli, bal axis ganaTibi, moTibuli sarevel ebi (isini unda moitibos Tesl ebs warmoqmnande), naxerxi an xis burbuSel a, muyao da a.S.

ილია მწედიძე

P.S. winamdebare statiebis gamocema Sesazl ebel i gaxda ameriks SeerTebul i Statebis saerTaSor isoganvi Tarebis saagentos (USAID) mier gaweul i daxmarebis Sedegad. dokumenti SemuSavebul ia USAID/NEO proeqt is mier damisi Sexedul eb ebis gaTval iswnebi T. statiebi ar gamoxatavs ameriks SeerTebul i Statebis saerTaSor iso ganvi Tarebis saagentosa da ameriks SeerTebul i Statebis mTavrobis mosazr eb ebs.

დაავადებულ ი კარტოფილს
sursaTis erovnul ma saagentom 25 tona mcnareTa gansakuTrebit saSisi sakarantino mavnebl iT „kartofil is kiboti“ dasnebovnebul i kartofili gaanadgura. aRniSnul i tvirTi importis saxiT Semovida Turqeti dan. sabaJo samsaxurSi Semowmebis Sedegad dadginda, rom nedl eul i dasnebovnebul i iyo. I laboratoruli i kvel vis Sedegebeze dayrdnobiT, sursaTis erovnul ma saagentommi Rogadawvetil ebamisi ganadgurebis Sesaxeb. paral erul ad, Turqetis mxares gaegzavna Setyobineba Semdgomi reagi rebi saTvis.

kartofil is kibosasi sakarantino daavadebaa, roml is gamomwvevia soko – Synchronium endobioticum. Igi Seicavs mikotoqsi nebs, ris gamoc misi sakvebad gamoyeneba ar ar is mi zan Sewonil i.

aRsanisnavia, rom saqarTvel osi aRniSnul i sakarantino daavadeba ar fiqsrdeba.

Sexvedra sasakl aos warmomadgenl ebTan

sursaTis erovnul i saagentos ufrosi zurab CekuraSvili i sasakl aos warmomadgenl ebs Sexvda da xorcproduqtebis bazarze arsebul i viTareba gaacno. bi znesoperatorebs gaacnes aseve arsebul i kanonmdebl oba.

Sexvedraze saubari Seexo bol o periodSi xorciT movaWreTa protests, roml ebic sasakl aos gverdis avl iT iTxovdnen saqonl is dakvl is nebarTvas, rac kanondar Rvevaa.

arsebul i kanonmdebl obiT, Tu raionSi aris erTi sasakl ao mainc, maSin saqonl i sasakl aoze saxel mwi fo veterinaris zedamxedvel obiT unda daikl as. misi ar arseobis SemTxvevaSi saqonl is dakvl a special urad gamoyofil adgil ze mowveul i saxel mwi fo veterinaris zedamxedvel obiT unda moxdes.

Sexvedraze aRiniSna aseve, rom cxovel is sasakl aoze dakvl a aris momxmarebl isTvis erTaderTi garantia, rom Zroxis xorcis dasaxel ebit is ar miirTmevs saeWvo warmomavl obis cxenis, viris an sxva cxovel is xorcs.

am etapisTvis saqarTvel os masStab iT 46 sasakl ao funqcionirebs.

Syngenta Agro services AG

Sveicarული ფირმა „Syngenta“ მარალ ხარისხიანი მცენარეთა დაცვის სასუალ ებების, სასოფლო-სამეურნეო და დეკორატიული მცენარეების ტესტირების, მშენებლობის, მსოფლიოში სახელგანთქმული ლიდერი კომპანიაა. „Syngenta“-ს პროდუქციას საკარტველ ოს ბაზარზე უკვე კარგად იცნობენ და იგი კარტველ ფერმერებს სოციალური და დიდი პოპულარობით სარგებლობს.

კომპანიის წარმომადგენლობის – „Syngenta“ აგროსერვისის ამერიკის ფილიალის საკარტველ ოსი 2009 წელს გაიხსნა დამის დირექტორი მცენარეთა დაცვის ცნობილი სპეციალისტი, მეცნიერებათა დოქტორი ზურაბი ოლაძე.

– Sveicarული ფირმა „Syngenta“ მსოფლიოს 120 ქვეყანაში მუშაობს და 90 ათას ტანამშრომელს ითვლის.

ამერიკის წარმომადგენლობა ტბილისში მართალია დიდხანს არ არის რაც შეიქმნა, თუმცა ქვეყანაში ამ ბრენდს უკვე მარალის საუნივერსიტეტო დავაობა წარმომადგენლობის მენეჯმენტის დამსახურებაა.

როგორც დირექტორი განმარტავს, მათი ფუნქციაში შედის ბაზრის მხარდაჭერა, ლეკიების, კონსულტაციების, სადემონსტრაციო ცდების კატარება, ახალი პროდუქციის რეგისტრაცია-პოპულარიზება, ფერმერების მომზადება და ტრენინგების გამართვა როგორც მცენარეთა დაცვის სასუალ ებებზე, ისე – ტესტზე.

Syngenta-აგროსერვისის საკარტველ ოსი სამი ოფიციალური პარტნიორი ფირმა ჰყავს: „agrotreiding plus“, რომელიც „Syngenta“ პროდუქციის რეალიზაციას ეწევა, კომპანია „boran qimia“ და ფირმა „agrosani“, რომელიც ბოსტნეულის, როგორც რია, ასევე დარბაზის გრუნტისათვის, ტესტირების რეალიზაციას ეწევა. ამის გარდა სომხეთსა და აზერბაიჯანში კომპანიას ორი პარტნიორი ჰყავს.

როგორც ბატონი ზურაბი ამბობს, მათი სპეციალისტი ადგილზე კადრების დაწესებას ასევე იწვევს, როგორც მოყვანის ესა თუ ის კულტურა, რასაუალ ება გამოიყენონ, როგორც დაიკვანა ტესტების მანერების განხორციელება, სარეგულაციო ებების განხორციელება, რა პრეპარატი რეგულაციის გამოიყენონ და სხვა.

– ცენკარტული ენაზე ყოველი უნივერსიტეტი სპეციალურ ცნობებს ვამზადებთ – გუებნება ზურაბი ოლაძე – სა-

დაც უკვე პროდუქციას ამომწურავი ინფორმაცია და იგი მომხმარებლებს ურიგდება. ოფისებში გყავს მომზადებული კონსულტანტები, რომლებიც მზად არიან ნებისმიერ დროს კავშირში ადგილზე და შესაბამისი დახმარება გაუწიონ ფერმერებს. „Syngenta“-ს პროდუქცია მთელს საკარტველ ოსი პოპულარულია და დიდობით სარგებლობს. ცენკარტული უნივერსიტეტი კულტურის მნიშვნელობის, როგორც – ერთლიანის, ისე მრავალიანის: ხეივანი, მარცხი და სხვა, ბოსტნეულის, ბოლოვების და სხვა.

„Syngenta“-ს პროდუქცია მარალის ხარისხის ევროპული წარმომადგენლობისა და სტანდარტების შესაბამისია. ამას აქვს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აგროსერვისის პროდუქციის სერვისების ცენკარტული ფერმერების დიდობით რეგულაციის მართვა.

ცენკარტული საკარტველ ოსი ხშირად არის შემტყვევების, როდესაც გლიტი უნივერსიტეტი, იდულის, რარაკისა და სხვა წარმომადგენლობის პროდუქციას, ზალიანია და მეტად, მეტად ფასდაკლებულია მთელი წლის მთავარი ეკარტება. ამის ზალიან ბევრი მწარმოებელია გვიან. მერე მობილიან ფერმერები, – დავხმარებთ, გვიწვევს, მაგრამ განდგურებულ მთავარს უკვე ვერაფერს უწვევს. ამიტომ უნივერსიტეტი, სევიზინოტი ხარისხიანი პროდუქცია, რომელიც მართალია იაფი არ არის, მაგრამ საიმედოა და გარანტირებულია, რომ მთავარი სადაცავე, არც ოქსი და მთავარი არცაა, ვინც ამ პროდუქტს შეიქმნის.

– ცენკარტული ბევრი მომხმარებელი გყავს. ვერ გეტყვი რომ უკვე მცირე მერნის შეზღიანა მსობრივად ცენკარტული პროდუქციის შეზენა, ფასი მაგვს მხედველი ობაში, მაგრამ ცოტა შეზღიებულია ფერმერებისთვის და შეზღიანის სარგებლობის, როგორც ცენკარტული პროდუქციის, ისე მომსახურების. ახალი მთავრობა დაპირების მოხდა და სახელმწიფო დახმარების მიწვევა. პირველი, ორივე სახელმწიფო შეეცდებოდა ფერმერების ფეხზე დადგენას. როგორც იტყვა, მცირე მერნის, დახლი ობიტი ნახევარი მილიონადამიანს, სახელმწიფო დახმარებას, დაუტესავს და სასუკიტა თუ მცენარეთა დაცვის სასუალ ებების უზრუნველყოფის, რათა ისინი ფეხზე დადგნენ, გაზიერდნენ, მთავარი მოყვანის და ზედმეტი პროდუქტი გაიძინებოდა. მთავრობა უკვე აწერს აკეტებს, რომ კარტული პროდუქ-

ციისთვის ევროპისა და რუსეთის ბაზარი გახსნას. თუ შემოსავლის წყარო გაუცნობიერდება, გლქის ტვიტონაირცევის, რომელიც პროდუქტი მოიყვანოს და მცენარეთა დაცვის რა სასაუბროები შეიზინოს. როცა სასაუბროები ებაეგნება, ელვარსეგეპაროტრომიგის კარგა და ხარისხიანი აირცევის.

კომპანიას თავისი კონსულტანტები და გამოცდილი აგრონომები ეხმარებიან, რომლებიც ცენტრალურ მოსულ ფერმერებს კონსულტაციას უწევენ. ამის გარდა, ცენტრები გვაქვს რაიონების, რომლებსაც თავიანთი კონსულტანტები ეხმარებიან. რაიონებიდან შეიზინება გლქის ტვიტონაირცევის კამოვიდნენ, მაგრამ ადგილზე შეიზინებენ ცენტრის პროდუქციას შეიზინონ და კონსულტაციას მიიღონ. თუ არადა, ცენტრის ტელეფონები 24 საათის განმავლობაში კარგად მუშაობს და შეიზინებენ დღევანდელი სირდნენ. კონსულტაციის მიზანშეწონილობა შესაძლებელია ინტერნეტით.

მესამეზე იმცენარეთა დაცვის სასაუბროები ტანერ-ტად ბაზარზე „სინგენტა-ს ბოსტნეულის ტესტირების სემინარების“ შემოვიტანეთ. სემინარების როგორც სატურების, ასევე რაგრუნტისთვის განსაზრვრული მარალის ხარისხიანი ტესტირების, რომელიც მაკუკე არიარება მოიპოვებს, როგორც ხარისხით, ასევე გემურის ტვისებებით. ბევრი კულტურის უკვე ბაზარზე გაბატონდა, მაგალითად სატურის პამიდორი, საზამტრო.

ცენტრის გვიყვარს, როგორც მცენარეთა დაცვის, ასევე მეტესტების მკოდნე მარალის დონის სპეციალისტი, სადაც ფერმერს ეხმარება საუბრო ინფორმაციის მიზანშეწონილობის აქვია ცენტრის მარაზიაც, სადაც შეიზინება შეიზინოს საუბრო პროდუქციას.

მცენარეთა სასაუბროები და ტესტირების სემინარების დამამდე, თებერვალს იმცენარეთა სასაუბროები და ტესტირების სემინარების

ნილების მიხედვით განვიხილავთ რაიონების. ცენტრის უკვე გავარიგებთ გვაქვს გეგმა, რომელიც რაიონების უნდა ცავიდეტ, ვის უნდა შევხვდეტ, რამის მარტები ტავსალოტ მუსაობა..

ცენტრის მუსაობის სპეციფიკური გამოცდილების განსაკუთრებული ყურადღებას ვამახვილებთ მეტრის ნობაზე, მევენახეების ხარისხიანი პროდუქციის მომარაგებაზე, რასაც ხარისხიანი, ევროპული დონის რვინობის დასამზადებლად და ამ ბაზარზე გასავლელად გადამწყვეტი მნიშვნელობის აქვს, ამიტომ ცენტრის მომხმარებლებს ავთორიტეტული რეკომენდაციები გვაქვს: „ტელავის რვინის მარანი“, კომპანია „ხარება“, კომპანია „ბადაგონი“, „სატომურანი“. ისინი გარანტირებული რეკომენდაციები გვაქვს მცენარეთა დაცვის სასაუბროები მომხმარებელთა ტრადიციულად ცვენგან პრობლემის შესაგნობაზე.

ელვის დეგემილის გვაქვს საკუთარი სადემონსტრაციო ნაკვეთების გაკეთება, როდესაც ახალი პროდუქცია სემოდის, სანამ რეალიზაციაში გავუსვებდეტ, მას დაახლოებით 9-10 კვირის განმავლობაში ვადა აქვს გავლით სავარმოში, მხოლოდ ამის შემდეგ რეგისტრირდება და დასაწვებია რეალიზაცია. ასევე მუდროდ ვთანამსრომლობთ სოფლის მეურნეობისა და სურსათის ეროვნული სააგენტოსთან, მცენარეთა დაცვის დეპარტამენტთან, რომელიც საკუთარ ექსპერტულ დასაყრდენს აქვს ახალი რეკომენდაციების რეგისტრაციის აქორციელებს. ახალი რეკომენდაციების რეგისტრაციის ნაკვეთებზე იცნობა, სედებს ვაცნებთ ფერმერებს, პარალელურად სათანადო დოკუმენტაცია მიეწოდება სამინისტროს, თუ როგორც რეგისტრირდეს ესა თუ ის რეკომენდაცია. ასევე გვაქვს პროდუქტი, რასაც ცენტრის მომხმარებელს ვთავაზობთ, სერტიფიცირებული, ტესტირებული და გარანტირებული მარალის ხარისხისაა.

SYNGENTA AGRO SERVICES AG ვარმომადგენლობა ამერიკის კავკასიის რეგიონებისთვის:

0119. ტელისი, აკაკი ვერტილის 142 (დიდუბე)
 ტელ/ფაქსი: 2353312. მობ. 599506235, 592146677
 ელ.ფოსტა: zurab.loladze@Syngenta.com
 კომერციული პარტნიორები საკუთარ ექსპერტულ ექსპერტებს

სპ. „აგროტრეინგ პლუსი“

ტელისი, აკაკი ვერტილის 140ა.
 ტელ .790001201.
 მობ.: 599330763, 595 22 28 20, 59957 47 02, 555 441511
 ელ.ფოსტა: agrotrading55@gmail.com

სპ. „ბორანკლია“

ტელისი, მარნეულის კუჩა 44, ტელ .2157575
 მობ: 595954141, 599196169.
 ელ.ფოსტა: l.aroshidze@borun.ge

სპ. „აგროსანი“

ტელისი, ერისთავის კ. 2
 ტელ : 599150908, 571150908, 571470618, 577499420.
 ელ.ფოსტა: agrosani.ltd@gmail.com

სინგენტის პროდუქციის შესახებ შეიზინებენ ცენტრის სემინარებისთვის:

სპ. „აგროკარტი“

კ.გორი, ცხინვლის გზატკეცილი 4.
 ტელ . 599564304, 599511159, 599518299
 ელ.ფოსტა: agroqartli.georgia@yahoo.com
 mailto:agroqartli.georgia@yahoo.com>

სპ. „გემა“

ტელისი. მოსკოვის გამზ, 2 (მ.სადგური „სამგორი“)
 ტელ : 079888 088, 574 74 74 64

სპ. „აგროვეტა“

მარნეული, დ.არმასენების 1. (ბაზრის მიმდებარე ტერიტორია), ტელ . 593328131

სპ. „აგროსერვისი“

კ.ტელავი (კალაქის შესასვლელი)
 ტელ : 593334243, 598693131

ინდ. მუარმე „ფრიდონ რმელაშვილი“

საგარეო, ს.გიორგიშვილის ქ. 1. ტელ : 593982987

ინდ. მუარმე „ეფრემ დუარაძე“

გურჯაანი, სანაპიროს კ. 9 და 1. ვაშლის ქ. 10
 ტელ . 599 57 13 60

სპ. „საბა“

კ.დედოფლისწყარო, ბარათაშვილის კ. 2 ტელ . 599 90 36 15

სპ. „ზოოაგროს განვითარების ჯგუფი“

ზესტაფონი, რუსთაველის 69,
 ტელ : 595 760710, 760 705

სპ. „გეგუტის ფერმერთა მომსახურების ცენტრი“

ვალტუბო, ს.გეგუტი, ტელ . 555 21 93 01, 599 96 10 99

ინდ. მუარმე „თემურ ორმოცაძე“

კ.ვანი, რუსთაველის 5, ტელ . 599 13 79 30, 557 35 65 65

სპ. „ნეკარი“

ვიატურა, მრეწველის კ. 5 ტელ . 595 770 659, 790 85 37 88

სპ. „აგროალგეტი“ ტელ . 599 60 01 31, 579 60 01 31

საქართველოს სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს

საქართველოს სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

სამუხაროდ, საქართველოს მინისტრთა კაბინეტი 2012 წლის 18 იანვრის #48 დადგენილებით კვების ფონდის დანიშნულებას დაუბრუნდა. სედეგად დაინგრა სპეციალიზებული მეურნეობები, სანაწარმის, სატესტის, სანერგის სადგურები, ატასობის ჰეკტარი ნაყოფიერი სახეობის მიწის გუდაბნობა, დაუბრუნდა დაეროზი ამგანადგურა.

საქართველოს სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს. სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს. სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

საქართველოს სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს. სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

1989 წელს პირად სარგებლობის მიზანმიმართულად მიწის 82% გლეხთა ბაზარზე გაჰყონდა. 1998 წელს ეს ციფრი 22%-მდე შემცირდა. 2010 წელს კი – მხოლოდ 18% სედეგადა, მაშინ, როცა გლეხთა პირად სარგებლობის მიზანმიმართულად მიწის 0.25 ჰა-დან, სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

გამოუვდეს, პირიქით ბოლო წლებში სიგა ბაზარი მთლიანად უცხოეთის შემოსავლის მიხედვით პროდუქციის დაკავა. აგროსექტორის დეპრესიული მდგომარეობის დარღვევის განხორციელების შედეგად, რომელიც კვების უსაფრთხოების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

კვების უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს. სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

1992-98 წლებში განხორციელებული პრივატიზაციის სედეგად მოსახლეობის საკუთრებაში მყოფი მიწის ნაკვეთების რაოდენობა მნიშვნელოვნად შემცირდა. 2012 წლის 18 იანვრის #48 დადგენილებით კვების ფონდის დანიშნულებას დაუბრუნდა.

პრობების გამო 2012 წლის ივლის-დეკემბერში მოსახლეობის მიწის უსაფრთხოების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს. სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

დრეზი უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს. სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

საქართველოს გლეხთა დაუბრუნებელი მიწის უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

როდესაც რომელიმე ახლომდებარე ფინანსისტი დრეზი ბიუჯეტის გეგმავს, უნდა შეიგნოს, ბიუჯეტის შესავსებად სასურსათო უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

საქართველოს დონორი ინსტიტუტები, მიუხედავად მიწის უსაფრთხოების კონფიციაგანვითარების კვების გამოცდილების საფუძველზე უნდა შემსუვდეს.

და უცხოეთიდან მზა პროდუქციის შემოტანის პოლიტიკის ტიპის ახალი ისებდნენ. ასეთმა ცხრა წლიანმა ექსპერიმენტმა სოფლის მეურნეობის დარგი ვეყანასი საბოლოოდ დაასაშურა და მის 90-იანი წლების დონეზე ამოყვანას, ცენი გატვივებით 3-4 წელიწადში ამდენი წელიწადში არიან მანქანების დასაშვებად, რადგან მთელი საკარტვლი ოსი არსადგენია საკომუნიკაციო სისტემები: მიწის ნაყოფიერება და სტრუქტურა, ტანამდროვე ტექნოლოგიები ტანამდროვე სიდასრუთი და სადრენაჟე სისტემები (როგორც რია ისე დახურული), არსადგენია სიდასმინდრე გზები, სადაც მზივე ტექნიკისაკი უწინსვრად დადგინებულია და ნებისმერი ჯირად რივული კომბაინი ან ტრაქტორი ერთ წელიწადში გამოვამყობრიდან.

ცასატარებელია მიწების რეკულტივაცია, მოსაყვობია პროდუქციის შესანახი სასაყვობო და სამაცივრო მეურნეობა, ტუნდაც მოსავლიანობის განსაზრვრის მიზნით ცასატარებელია მიწის ბონიტრება, შესამცირებელია და ზოგან გასაუქმებელია მიწის გადასახადი, სასრუთი წყლისა და ტრასაზე ცხვრის ფარების გადასრვის მოსაკრებელი და სხვა.

დაცეული სოფლის მეურნეობასი კაპიტალიზაციის ცადების და დახმარების ნაცვლად, ნაცმოზრაობამ საგადასახადო უნეხითა და სხვადასხვა ფანდებით ფინანსების გამოწერვა დაიწყო, ტუმცა აგრარული სექტორს ურბელი მანამდე არაკლიდა. 1996 წლიდან – 2012 წლამდე საკარტვლი ოსი მიწის გადასახადებით ასობით მილიონი ლარია ამოწერილი. ეს ტანხა საკარტვლი ოს პრეზიდენტის 1996 წ. 11 თებრული 166-ე ბრჯანებრული სოფლის მეურნეობასვე უნდა მოხმარებოდა, ტუმცა დაბეჯითებით შეიქმნა იტყვას, რომ 15 წლის განმავლობაში რესპუბლიკასი მიწის გადასახადით სეგროვილი ასობით მილიონი ლარი, მიწების დაცვისა და ნაყოფიერების ამარების რონის ზიებებისა ნაცვლად: პენსიებს, ხელფასებს, გამგეობის სხვა ხარჯებს ხმარებოდა. მოწვეული იქნა ნაყოფიერი სავარგული უნაყოფო სავარგული ებადიყცა.

ვითარების შესაწველად საკარტვლი ოს „ნაციონალური“ მთავრობასა არაფერი გაუკეთებია, პირიქით, ცეცხლის ნავთი დაასხა: იმის მაგი-

რად რომ მთელი ვეყანასი (სავარგულიების გამოფიტვის გამო) მიწის გადასახადი შემცირებინა ან საერთოდ გაუქმებინა (რასაც ალგუპირება საკარტვლი ოს პრემიერ მინისტრი ბატონი ბიჯინა ივანიშვილი), 2010 წლის 23 დეკემბრის 394-ე დადგენილებით, სოფლის მოსახლეობას სახალხო საკუყარი მარტვა დასრულია დასაბუთებლად სასოფლიო მეურნეობის მიწის გონების გადასახადი 300-400 %-ით გაუზარდა, სახნაურ ფართობზე სასაულოდ ზედა 30 ლარიდან – 100 ლარამდე, ხოლო საზოვარზე, 2-3 ლარიდან – 16 ლარამდე, ანუ – 500%-ზე მეტად. ტუ გავითვლით სინეტიმასაც რომ 2005-2012 წლებში დიზელის საწვავზე ფასი 0,80-დან, – 2,5 ლარამდე გაიზარდა, ხოლო სასუყებისა (50 კგ. ტომარა) – 20 ლარიდან – 40-80 ლარამდე, ნათელი იყნებარა დრესი ცაყარა გლეხი – ფერმერი. მიწის დამსახურებისა და მოსავლის მოვლა-მოყვანის ხარჯების ჯრდას, მარცხელზე ფასების მნიშვნელოვანი მატებარ გამოუწვია. (მაგალითად 2005 წელს ხორბლის შესაყიდის ფასი მოსავლის არების პერიოდში 28-30 ტეტრის, 2011-2012 წელს – 35-37 ფარგლებში მერყეობდა, ანუ ფასი მხოლოდ 25 %-ით გაიზარდა, მაშინ როცა დანახარჯებმა 200-300 %-ით მოიმატა. სამაგიროდ მკვეტრად გაიზარდა პურის, ხორცისა და სხვა პროდუქტის ფასი, ანუ შემოსავალი მარმოების სფეროდან მკვეტრად გადამსახურებისა და რეალიზაციის სექტორში გადინაცვლია. ამ სფეროსკი მთლიანად სახელისუფლებო კლიანი აკონტროლებდა.

მმართველმა გუნდმა წელიწადში რონა, რატა ამ რონის ზიებებით ად-

გილი ობრვი გლეხი, ფერმერი მიწის, როგორც ურავი გონების მწიობელი პროცესიდან მთლიანად გამოეშინა, რატა გონება უცხოელ გლეხად მიყვია, კომპაქტურად დასახლებინა ისინი რეგიონების, მიეცა მათთვის მოგალი აგეობა და იმ რეგიონებიდან საარცვნო ხმების სამუდამოდ ტავის სასარგებლოდ გაენარდებინა.

დრეს საკარტვლი ოს სახელმწიფოს წინასწარ შესადგინი სწველი ოვანი ამოცანა დგას. უნდა შემოსავდეს ვეყნის სასურსათო უსაფრტხოების კონცეფცია, განსაზრვროს სურსატზე მოტხოვნისა და ცენი აგროსექტორის მერმისი დაკმაყოფილების შესაქმნელი ობიექტების პარამეტრები.

მაქსიმალური ზალის ხმევაა საწირო, რატა მარცხელისა და სხვა ჯირითადი პროდუქტებით ნაწილობრივ მანქანების დაკმაყოფილოს ვეყნის მოტხოვნა, რადგან მსოფლიოს სასურსათო ბაზარზე პრობლემების უარმოყმნის შემტხვევაში, მისარებ ფასად, სიგა ბაზრის სურსათით უზრუნველყოფა მოხერხდეს.

სახელმწიფომ უნდა იზრუნოს ვეყანასი ტანამდროვე ტექნოლოგიებისა და მათანმიმბული კომპონენტების დანერგვისთვის, ცენი ახალგაზრდობის განათლების დონის, მათ სორის საზრვარგარეტის უნივერსიტეტების, ამარებისთვის, და არა იმ სურსათის შემოტანისთვის, რის უარმოების სასაულოებას ცენი მიწა-წყალი იქნა. უნდა გაუქმდეს საეყსპორტო გადასახადი. წელიწადში დანარცენი ჯირითადი პროდუქციის უარმოება და ფინანსდეს ვეყნის სასურსათო უსაფრტხოების პროგრამის ფარგლებში, როგორც ამას განვითარებულნი ვეყნები აკეთებენ.

mosavl ianobamkveTradSemcir des
 daqveynis sasursaTo usaf rTxoe-
 bari skis wi naSe dadges, (romel ic
 aranakl eb saSi Si a vi dre samxedro
 agresia), aiZul ebs ganviTarebul
 qveynebs sofl is meurneobis da-
 safinansebl ad didi xarj ebi gai-
 Ron. evrokavSiris erTiani sasofl
 o sameurneo pol itika [Common
 Agricyltural Polici] pir dapi r subsi-
 di rebis, fasebis mxardaWeris Tu
 sxva saSual ebiT, im miwebis aTvi-
 sebasac iTval iswinebs, romel Ta
 damuSavebac Sesazl ebel ia. evro-
 kavSiris biuj etSi sofl is me-
 urneobaze 40-45 mil iardi evroa
 gaTval iswinebul i, roml is didi
 nawil i, 11 mil ioni fermeris do-
 taciaze ixarj eba. faqtobrivad
 evrokavSiri Tavis Zvel qveynebs
 erT Zroxaze dReSi 2 evros uxdis.
 11 mil iardi evroTi subsidi r de-
 ba marcvl is warmoeba, 2 mil iardi
 evroTi – zeiTunisa da sxva.

evrokavSirSi sofl is meurneobis
 subsidi rebam 1992 wl idan biu-
 j etis 49% Seadgina. aqfermerebis
 warmoebul i sasagionlo produq-
 ciis 45-50%-s faqtobrivad biu-
 j eti afinansebs.

zogierT qveyanaSi sofl is me-
 urneobis subsidi reba (nakl ebad
 daci l i qveynebis bazarze SeR-
 wevisa da sawyis etapze dabal fa-
 siani produqci iT damkvidrebis
 mizniT) qveyanaSi warmoebul i sa-
 sofl o-sameurneo produqciis
 sabazro Rirebul ebas 1,5-2- j er
 aRemateba. es sakiTxi saxel mwi-
 fosgan gansakuTrebul yuradRe-
 bas moiTxovs!

amgvarad, unda daveTanxmot mo-
 sazrebas, rom im qveynebsi, roml
 ebic dRes msofli o agrarul
 bazarze ZiriTadi mimwodebl ebi
 arian (a S S, kanada, evrokavSiri),
 saxel mwi fo mxardaWeris progra-
 mebma gadamwyveti roli Seasru-
 l a.

dedamiwis mosaxl eobis gl obal
 uri zrda, biosawvavze gadasvl
 la, savargul ebs degradacia da
 sxva uaryofiTi faqtorebi marcvl
 eul i kul turebis warmoebas am-
 cirebs da mTel msofli oSi sur-
 saTze fasebis matebas iwvevs. es
 procesi kidev ufro gamwvavdeba,
 radgan dedamiwaze 2007-2009 wl
 ebis monacemebiT, eroziis, daWao-
 bebisa da daml aSebis gamo 8 mil i-
 oni ha. savargul i gamousadegari
 gaxda. mar to Crdil o CineTsi bol
 o wl ebSi sarwyavi farTobebis
 gaudabnovebis mizeziT yofil i

marcvl is warmoebel i raionebi-
 dan 24 aTasi sofel i ai yara. igive
 tendenciaa mraval milionian in-
 doeTsi. hidrologiური reJimebis
 gauaresebis Sedegad, bevr qveya-
 naSi (saudis arabeTi, siria, erayi,
 iemeni), sadac mel ioracia miwisq-
 veSa Wa-burRil ebze iyo damyare-
 bul i, wyl is done mkveTrad daeca.
 arabeTs he-ze 60 centneri marcvl
 i mohavda. qveyana marcvl eul
 is warmoebas, zemoT mocemul i
 mizezebis gamo, saerTod wyvets.
 es msofli o bazarze damatebiT 10
 mil ioni (xorbal i 3 mil ioni, qeri
 7 mil ioni) tonamarcvl is moTxov-
 nas warmoSobs. ganviTarebul qvey-
 nebsi rezervi TiTqmisaRar arse-
 bobs. iaponiaSi brinj is mosaval i
 2005 wl idan erT donezea da ha-ze
 52 centners Seadgens. evropaSi
 marcvl is warmoebis mxriv aseTive
 mdgomareobaa. safrangeTsi ha-ze
 mosavl ianoba Seadgens 70-72 cen-
 tners. germaniaSi – 58 centners.
 zeda zRvari miRweul ia rZis war-
 moebaSi (10000 litri erT Zroxaze),
 Rorebis wonamatsi, qaTme-
 bis kvercxdebaSi... es niSnavs rom
 ganviTarebul qveynebsi sasofl o
 sameurneo produqciis warmoe-
 bis gafarTovebas veRar SeZl e-
 ben, ukeTes SemTxvevaSi am dones
 SeinarCuneben. mosavl is zrdi
 potencial i aqvT Cvonnair ganvi-
 Tarebad qveynebs, magram dRemde
 Cvens mTavrobas es sakiTxi ar ain-
 teresebda.

zemoaRniSnul igl obal uri saf-
 rTxeebi, ris Sedegadac SeiZl eba

erTiani evropis sasofl o-same-
 urneo pol itika amaTu im fermers
 garkveviT aval ebs ra da ramde-
 ni unda awar moon. zogierTi sa-
 xis saqonel ze moTxovna miwode-
 bis bal ansis darRvevisa da fasis
 mkveTri Semcirebis Tavidan asa-
 cil ebl ad (Warbwarmoeba) j er ki-
 dev 90- ian wl ebSi, fermers mar to
 warmoebul produqciaze ki ara,
 im saqonel zec dauweses anazRau-
 reba, romel ic ar uwarmoebia: Tu
 fermerma miwa daasvena an saqon-
 l is sul adoba Seamcira, -saxel m-
 wi f odan i Rebs kompensacias.

garkveul i kul turebis: pomi d-
 vris, Jol os, l udis warmoebisaT-
 vis vargisi qeris, mecxovel eobi-
 saTvis saWi ro sakvebi bal axebis
 da sxva warmoebis gazrdas EC-i
 programebiT axal isebs. progra-
 maSi monawil eobis miReba SeuZl ia
 yvel a fermers. igi avsebs martivi
 tipis ganacxads, romel ic biznes
 gegmas waagavs, sadac CamoiTv l eba
 finansuri da teqniki saSual e-
 bebi, warmoebis mocul obis mona-
 cemebi. rogor c wesi 100%-ian da-
 finansebas veravinver i Rebs. fer-
 meri val debul ia 40-50% TviTon
 daafinansos proeqti.

aRsaniSnavia, rom evrokavSiris
 qveynebsi fermerul i meurneobe-
 bi 10-20 heqtar farTobzea ganTav-
 sebul i. 50 heqtrian meurneobe-
 bi

mxol od 10%-s Seadgens, maSin roca amerikul i fermebis naxevars 50 ha-ze meti mi wa qvs.

meurneobis efeqtianobis mxriv sasofl o-sameurneo miwis farTobi (optimal ur sididemde) mniSvnel ovan rols ar asrul ebs, mTavaria maRal i energoaRWurvi loba, Tanamedrove teqno ogiebi da warmoebul i produqtis real izacia, raSic saxel mwifos gadamwyveti roli uWiravs, radgan gafarTovebul i kvl avwarmoebis procesis marTva garedan daxmarebis gareSe SeuZl ebel ia.

agrarul ad ganviTarebul qveynebsi moqmedebs, rogorc pirdapiri saxel mwifo kompensacia-danamati, rac gamoixateba stiqiuri ubedurebit miyenebul i zianis anazRaurebit, saTesi farTobebis Semcirebit, saqonl is iZul ebit dakvl iT da aS., ise arapirdapiri saxel mwifo regul ireba, rac iTval iswinebs sursaTis bazarze kvotebis tarifebSi Carevas, eqsport-importze gadasaxadebis dawesebas, danaxarjebis: sasuqebis, Sxamqimikatebis, cxovel is sakvebis, kreditebis procentis, dazRvevis gadaxdis kompensacias, produqciis Senaxvisa da transportirebis subsidi rebas da sxva;

saxel mwifo mxars uWers sawarmoo infrastruqturis ganviTarebas, maT Soris xangrZl iv subsidirebas, romelic gamoiyeneba sairigacio proeqtebis dasafinansebl ad, miwebis rekul tivacis Casatarebl ad, fermerTa gaerTianebebis Sesaqmnel ad.

saxel mwifo, subsidiebis sistemaSi, did adgil sikavebs fasebis mxardaWeris programebi.

amerikis SeerTebul i StatebSi saxel mwifo mxardaWerit fasebis, gasaRebis dakreditebis, miwis dacvis, saerTaSoriso vaWrobis, uaRresad qmediTi mobil uri programebi moqmedebs, romlebic agrosamrewvel o kompl eqsis yvela monawilis, gansakuTrebit ki mwarmoebl is, mZl avr material ur dainteresebas uzrunvel yofs.

am saqmes aSS-Si oTxi uwyeba uZRveba, romel Sic umTavresi roli sofl is meurneobis departaments ekisreba. aq sofl is meurneobis produqciaze ori saxis fasebi

arsebobs: miznobrivi garantebi, romelic yvela mniSvnel ovan sasofl o sameurneo produqciaze vrcel deba. igi isea gaTvl ili, rom saSual o da dabal Semosavliani fermis TviTdafinanseba uzrunvel yos. am dros fermeris produqciis real izacia xorciel deba sabazro fasiT, romelic SeiZl eba iyos maRal i, dabal i am miznobrivi fasis toli. wl is bolos an sxva dros fermeri miznobriv fassa da sareal izacio fass Soris sxvaobas iRebs. Tu sareal izacio fasi dabal ia, am SemTxvevaSi, fermeri saxel mwifosagan miznobriv (garantirebul) fass iRebs.

sagiravno fasi: am (fiqsirebuli) fasiT fermeri moweul produqcias mTlianad sasqonl o sakreditokorporacias giraoSi abarebs. im SemTxvevaSi Tu sabazro fasebi sagiravno fasze dabal ia, fermers 9 Tvis ganmavl obaSi Tavisi produqciis gamosyidva SeuZl ia, Tu ar gamosyida igi gadadis korporaciis sakuTrebaSi, xol o fermeri sagiravno fasis farglebsi, Senaxvis xarjebis gamoklebit, ful ad kompensacias iRebs,

evropis qveynebsi garantirebuli fasebis meqanizმი yvela sasofl o sameurneo produqciaze moqmedebs. fineTsi sami saxis fasia: miznobrivi, dotaciuri da damatebiti. yovel wl iurad fineTis sofl is meurneobisa da satyeo saministro (erTi sistema) miznobriv fasebs sazRvravs da sasofl o

sameurneo saqonl is mwarmoebl - Ta central ur organizacias Tanatxmebs. es fasi wl is ganmavl obaSi inflaciis gaTval iswinebit SeiZl eba Seicval os. miznobrivi fasis bazisad aRebul ia modeli, romelic damuSavebul ia samxretis raionebis (ukeTesi sawarmoo pirobebis) warmoebis TviTRirebul ebis model idan. cudi pirobebis mqone raonebis aTvis gaTval iswinebul ia dotaciuri fasebi. Tu produqciis Rirebul eba dotaciur fass gadaaWarbebs, zarals fermers ar unazRaureben. dotaciuri fasebi aseve gaTval iswinebul ia saeqsporto produqciaze.

akademikos nodar Witanas gamokvl ebebit saqarTvel os samomavl od sasursaTo produqtebis didi deficiti Seeqmneba da roml is Sesavsebad mniSvnel ovani savaluto resursi gaxdeba saWiros, es dro ukve dadga Cveni qveyana saarsebo produqtis did nawil sazRvargareTyidul obs.

agrarul sferoSi msolfio qveynebis gamocdilebis gaTval iswinebit unda SemuSavdes saqarTvel os sasursaTo usafRxoebis koncepcia.

saxel mwifo daxmarebebis programebi dan unda aviroT Cveni qveynisaTvis gamosadegi modeli da daviwyoT brZola qveynis gadasarCenad.

**Tamaz burdul aze
sofl is meurneobis
mecnierebaTa doqtori**

რდება-საზოვარზე 22 და ბაგაზე კვების 18 კგ-მდე. ბაგური სენაქვისა რზის მონაწილე რამდენიმე მეთა საზოვრულ ტან სედარებიტ მხოლოდ კონცენტრირებულ ი საკვების გაზრდილი მიცემისას.

ეკონომიკური და ზოგად-ბიოლოგიური ხასიათის არგუმენტები ასკარად მომობს მერჯული და სუბეზემიოფი მსხვილ ფეხარგოსანი ცხოველი საზოვრული სენაქვის სასარგებლოდ, თუმცა არ გამოიცხავს მთელი მისი განმავლობაში ცხოველის

ბაგური სენაქვის პრობესი რზისა და ხორცი ეფექტური წარმოების შესაძლებლობა.

საზოვრული სენაქვა და მასთან დაკავშირებული საზოვრის რაციონური გამოყენება ცხოველის დადებით მოქმედებასთან ერთად განპირობებს ასევე ბალანსის ოპტიმალურ განვითარებას და მარალ პროდუქტიულობას. სწორედ ცხოველის და ბალანსის მოქონებასთან დაკავშირებული პრობლემების არსებობის შესაძლებლობის საზოვრის სწორი გამოყენების საფუძველი

დამკვიდრება. ეს კი თავის მხრივ ბალანსის რაციონალური მოსაზრებით მიზნობრივად და მცხოველებთან ერთად დარგის მარალ პროდუქტიულობის მიზნობრივად მთავარ პრობლემებს მოაძგინებს.

*იოსებ სარჯველიძე
ეკოლოგიური მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი, სოფ. მეურ.
მეცნ. დოქტ. პროფ., აგრარული
იუნივერსიტეტის მცხოველებთან
დაკავშირებული ინსტიტუტის
მთავარი მეცნ. თანამშრომელი.*

კანდის ნაწარმის შეიქმნა და ფუტკრის ოჯახის მკურნალობა

კანდი ნატურალური ტაფლის, ან ინვერსირებული სიროფისა და საკრის პუდრისგან მომზადებული კომპოზიციონალური საკვებია, მისი ტვისებების გასაუმჯობესებლად, სხვადასხვა მინარეებს უმატებენ. უკანასკნელ ხანს, მეფუტკრეები დიდ ყურადღებას აქცევენ კანდის მომზადებას, რაც ფუტკრის ტხევად საკვებთან სედარებიტ, მისი მრავალი უპირატესობის გამოაქვს.

– კანდის მიცემა ფუტკრისთვის დრე-რამის ან სეზონის ნებისმიერ დროს შეიქმნება, რადგან ის არ იწვევს ფუტკრის არღებობას, კურობას და სხვა უარყოფით სედეგებს, რაც ტხევადი საკვების – საკრის სიროფის მიცემაში ხასიათდება;

– კანდის ფუტკარი მთლიანად იყენებს საკვებთან დაკავშირებულ მარაგს არ ინახავს;

– ფუტკრისთვის კანდის მიცემა არ მოითხოვს სრომისა და დროს დიდ დანახარჯს;

– კანდის ადვილია საკვებდამამატებელი, ვიტამინების, ფერმენტების, სტიმულატორების, სამკურნალო პრეპარატების წარმოება;

– მომზადებული კანდი ვარგისა რამდენიმე ტვის განმავლობაში, მაშინ როცა საკრის სიროფი მხოლოდ 3-4 დრის განმავლობაში შეიქმნება გამოვიყენოთ.

კანდის გამოყენებას სპეციალური სეზონის სემდეგ სემტხვევების:

– როცა რაიმე მიზეზის გამო ვერ ხერხდება ფუტკრის მარალის ხარისხის ტაფლიტ მომარაგება საზამთროდ, სიროფის მიცემა კი დავიანებულა;

– საზამთროდ, ნორმალურად მომარაგებული ფუტკრის ოჯახების სემტხვევაში, როცა სემოდგომა-ზამთრის პირველი ნახევარი ტბილია, ფუტკარი აკტიურია, მესაკ-

ვებს ხარჯავს, წარმოებას და ფუტკარი ინტენსიურად მუშაობს. ზამთრის მეორე ნახევარში კი, ფუტკარი კრავს გუნდას ტაფლიტ წარმოებას, დაბალი ტემპურის გამო კი ვერ დიტ, ტაფლიტ წარმოებას გაცხადებს არ შეუძლია და ირუება; მაშინ, როცა საკრის ტაფლიტის მარაგი შეიქმნება საკმაოდ იმის. ასეთ პრობლემებში 0,5-1 კგ კანდის ნაწარმის შეიქმნა დაკავშირებული ოჯახის დარუპვისგან იხსნას;

– დედა ფუტკრების გამოყვანილობის, ზირიტად საკვებთან მიკრეზომიანი ნუკლეობის, როცა საკვების დამოუკიდებლად სევესა მცირე ოჯახს არ შეუძლია, საკრის სიროფი კი პროვოცირებს უწევს კურობის განვითარებას;

– დედა ფუტკრის გადგავნილობის გაღებებთან, ასევე, უარყოფითი პაკეტების ტფუტკრის ოჯახების გადგავნილობას;

– ფუტკრის საკვებთან მისი ნებისმიერ დროს;

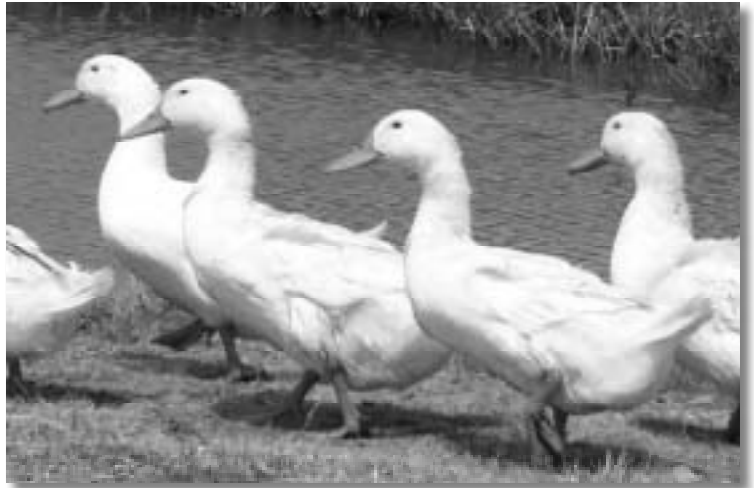
– ფუტკრის სამკურნალოდ აკტიურად, განსაკუთრებით, მოსვენების პერიოდში, როცა დაავადებული ოჯახი არ მოაქვს; გვიან, როცა სიროფის სერეული პრეპარატების მიცემა უკვე არარსებობს – ამ სემტხვევაში იყენებენ სამკურნალო კანდის, რომელიც სერეულია სეზონის სამკურნალო პრეპარატი;

როგორც ხედავთ, ტხევად საკვებთან სედარებიტ, კანდის მრავალი უპირატესობა გაცხადებს, მაგრამ არსებობს გარკვეული სიზნებებიც 1-2 კგ-ზე მეტი რაოდენობის მისი მომზადება ხელის შეშლის (მოზელი) ზალიან სრომატადია; ნატურალური ტაფლიტის მომზადებული კანდი ზვირია, ტანაყოველ ტვის არ არსებობს დაავადებებისგან გარანტირებული ადრეულ ტაფლიტის საკმაოდ რაოდენობა.

პირველი სიზნებიცაა გაცხადებული და დასაფუტკრეებისა და სამრეველო საწარმოების იყენებენ ელექტროკომსაზელ აგრეგატებს. მეორე სიზნებიცაა გაცხადებული და, ტაფლის წარმოებას ებენ ინვერსირებული სიროფით. ინვერსირებული სიროფი – საკრის სიროფია, რომელიც ტრულის საკრების დასაფუტკრეებისა. ასეთ სიროფის ფუტკარი ისევე ადვილად ინახავს, როგორც ტაფლის. გარდა ამისა, ინვერსირებული სიროფის ტავისუფალი სხვადასხვა დაავადების გამოწვევებისგან. საკრის სიროფის ინვერსირების მრავალმეტოდ ტან, კანდის დასამზადებლად საუკეთესო გამოდგამელი ნივთიერებაა, რომელიც დაბალი ტემპურაზე ნატურალური ტაფლის ფერმენტების სასაუბრებიტ საკრების ინვერსიის ტავისუფლებს. ამ მეთოდით დამზადებული ინვერსირებული სიროფი არ შეიცავს ფუტკრისთვის დამარუპველ სენარეებს, რაც, დამახასიათებელია საკრის ორგანული მკურნალობის ინვერსიის დროს.

pekinuri ixvi

მსოფლიოში, ამჟამად, ცნობილია იქვის მრავალი ჯიშის, რომელიც სხვადასხვა ჟეოგრაფიული და განსხვავებული კლიმატური პირობების გამოვლილია. იქვის გამოვლილია, კულტურული ჯიშების მრავალი არსებობს უნარით, ადრეულიობით და კარგი კვრცხმდებილიობით ხასიათდებიან. სამურნეო ტიპების მიხედვით იქვის ჯიშები იყოფიან: მეორცული, მეორცული-მეკვრცული, მეკვრცული და დეკორატიული ჯიშებად. დასახლებულია იქვიდან განსაკუთრებით დიდი გავრცელება მეორცული მიმართულია იქვი პეკინურმა იქვი-მაჰოვამ. ეს ჯიშის ცენს ჟეოგრაფიული ფართობის გავრცელებულია. 70-იან 80-იან წლებში პეკინური იქვის საკარტვლი ოსი სამრეწველო საფუძვლი ებზე სპეციალური იქვის ფერმების აწესდნენ. შემდეგ განვითარებულია ცნობილი მობილები სედეგად ეს ფერმები მტილიანად დაიხურა და ამჟამად ამ ჯიშის მოსახლეობა უმეტესობა იქვი საკარტვლი ებილი საკარტვლი ტიპის ფერმების მურნეობების.

პეკინური იქვი ცინური უმეტესობის ისტორიული უარობის ტანამად იგი, როგორც ჯიშის, სამი საუკუნის წინათ, პეკინის სამრეწველო ნაწილი გამოიყვანეს. ევროპაში და ამერიკაში XIX საუკუნეში გადაიყვანეს. ყველგან გამოიყვანეს იბდა როგორც საუკეთესო მეორცული ჯიშის, რომელიც აქასიატების დიდი მამულია და ხორცი მრავალია ხარისხი. საკარტვლი ოსი გასული საუკუნის დასაწყისში შემოიყვანეს.

პეკინური იქვი ტერიტორიისა, დამახასიათებელია ფართე, გრძელი და რმა სხული, კარგად განვითარებული მკერდით; ფართე, ბრტყელი, სასალო სიგრძის ტავი, კისერი ხორციანი; განიერი და გრძელი ზურგი; ნისკარტი მოვითალი ონარინჯისფერი, სასალო სიგრძის, ონავა ცარული; მოვითალი ონარინჯისფერი, სასალო სიმაღლის ფეხები; სხული მკვრივად განვითარებული პატარა ზომის ფრთები. ზრდასრული იქვის ცოცხალი მასა დედილი 3,0-3,6 კგ-ია; მამლის 3,5-4,0 კგ. ერთი კლიპი კვრცხმდებილი ობა 100-140 ცალია. სესვლილია, რომ კარგი კება-მობილი პირობების მეორეულს კვრცხ-

მდებილი ობა არ მცირდება და ზოგიერთი ეგზემპლი წლის განმავლობაში 200 ცალი კვრცხის იქვი ევა. კვრცხის სასალო მასა 85 გ-ია. უმუცლის აქასიატების ზრდის სისწრაფე და 50-55 დღის ასაკში, არწვენი 2,7-3,0 კგ-მდე. ხორცი მრავალია ხარისხისა. პეკინური იქვი ამტანია, არსაურობის უმეტესობა და ამიტომ ადვილად ეგუება ინტენსიურ გამოზრდას და სენაქვას.

იქვი გამოიყვანეს მამულიადობით, საკვებისადმი ნაკლები მოთხოვნის ობიტი და გამაღვივებელი. ისინი ტავიანტი ცოცხალი მასა 7 კვირის ასაკისთვის ზრდიან 55-60-ჯერ და 1 კგ წონამდე 2,7-2,9 კგ საკვების ხარჯვენ. იქვის გამოზრდა შესაძლებელია როგორც ინტენსიური, ასევე ეგტენსიური სენაქვის პირობების. ფერმების მურნეობის პირობების იქვის სენაქვა უმეტესობა მსუბუქი ტიპის საწინვლი ესეების, უმეტესობა, ან მდინარის ნაპირზე. კარგი ადაპტაციის უნარი ზღვის სიღრმის იქვის მოსახლეობის სხვადასხვა კლიმატური ზონაში. ზრდის მრავალი ტემპი განპირობებულია გაზლივებული ნივთიერებათა ცვლილებების და ჯანგაბდების დიდი მოთხოვნის ობიტი.

იქვი მრავალი არსებობს უნარით გამოიყვანეს – ეს არის ხანგრძლივი და ინტენსიური კვრცხმდებილი ობა. ნორმული კება-მობილი პირობების მიხედვით მთელი პერიოდის განმავლობაში შესაძლებელია მივიროტოზარდი.

იქვის სხვა წინვლი ების განსხვავებით, გააქსიატებული მობილი ნაწილი, ამიტომ საკვების საწინვლი მობილი ებილი ტრაქტის ადვილად გადასა და ყოვნდება სედეგად მცირე ხნით – დაახლოებით 1,5-2 სტის განმავლობაში. მათ საკვების მობილი ებობა უფრო მრავალია აკვით, ვიდრე სხვა წინვლი ებს.

იქვის მოზარდის გამოზრდა ყველაზე სავსებით სმგებელია, რადგან იქვის აკვით მიდრეკილია გადასუბებისკენ, ან ნაადრევი სესობრივი მომუშაებისკენ. სანაქვის მოზარდის მიწება სასრულია მოხდეს 8 ტვის ასაკის სადედე გუნდიან, რდესაც საინკუბაციო კვრცხის მასა არ იქნება 75 გ-ზე ნაკლები. ერთდღიან ასაკში ავარობენ სესზე გარდაცვას, რომლის ტეკნიკაც შემდეგია: იქვის ყვანენ მარცხენა ხელი სგული ზე ზურგით ხელი სგული სკენ და ფრთხილად ხსნიან კლიპებს. ტუ მამობიტი სესია კლიპის ღრვან გარსზე სეინი სნება პატარა ბორცვები, რამდენობით სესს არ აქასიატებს. დარისხების სიზუსტე 98%-ია. სანაქვის მოზარდის ზრდიან 26 კვირის ასაკამდე, შემდეგ გადაყავთ მსობელი ტა გუნდში. მუსკიანი იქვის საწინვლი მოზარდის გამოზრდას ავარობენ 10-11 კვირის ასაკამდე.

პეკინური იქვის სანაქვის მოზარდის მამლის 6 კვირის ასაკში უნდა იქვი 3,0 კგ-ს, ხოლო დედილი – 2,8 კგ-ს. მუსკიანი იქვის მამლის 11

kviris asakSi unda iwoni des 3,6-3,9 kg-s, dedali – 2,8-3,0 kg-s. sakvebi fronti 1 frTaze 9 sm-ia, xolo darwyul ebis fronti – 7 sm. sanaSene mozardis gamosazrdel ad safrinvel eSi daculi unda iyos Semdegi mikrokl imati: optimal uri temperatura +18-20°C, Sefardebite tenianoba 70 %, zamTarSi 80%. aucil ebel ia kontrol i gawios mavne airebis Semcvel obas haerSi. dasmis simwidrove unda Seadgendes 2,5 frTas 1 m2-ze. ganaTebis reJimi ki Semdegia: pirveli 1 kvira 24 saaTiani ganaTeba, 6 kviris asakamde xangrZl ioba mcirdeba 9 sT-mde, 7 kviri dan 25 kviramde hyavT stabil ur 8 sT-ian ganaTe-baze.

gamozrdisas gansakuTrebuli mni Svel oba kvebas eni Weba. sasurvel ia Semdegi sakvebis struqTura (%): marcvi ovani sakvebi -58,3, qato-14, koptoni-4, cxovel uri sakvebi, an premi qsi-5, bal axis fqvili-15, mineral uri sakvebi-3,7.

saxorced gamozrdac Rrma qveS-safenze warmoebs.

erTdRian ixvebs gamosazrdel ad svavengamoCeki dan araumetes 12 sT-is ganmavlobaSi. axal gamoCekili ixvi unda iyos moZravi, reagirebdes xmaurze, muceli unda hqondes akruli, bumbuli sufta da Tanabari; cocxali masa aranakle 45 g-isa. muSki ani ixvis gamozrda 10-11 kviris asakamde awarmoeben. pekinuri ixvi ufro swrafad izrdeba, amitommati dakvli amizan Sewonili 6-7 kviris asakSi. temperaturuli reJimi mozardis gamozrdis dros unda iyos Semdegi: pirveli 1 kviris ganmavlobaSi iatakTan +33-34 0C, Semdeg temperaturas TandaTan amcireben da V kvirisTvis dahyavT +16-18°C-ze. SenobaSi fardobite tenianoba unda iyos 65-75%.

3 kviris asakamde sakvebis fronti unda Seadgendes 1,5-2 sm-s, Semdeg 2-4 sm-s, darwyul ebis fronti Sesabamisad 1 da 2 sm-s. sasurveლი ia saixveSi dReSi orjer moxdes wyl is gamocvli a. 1-7 kviramde ixvs darwyul ebisTvis esaWi roeba 1,1 l wyal ierT frTaze dReSi. wyl is naklebobaa amcirebs zrdas. 24 saati uwyli oba amcirebs wonamatis zrdas, romli is kompensirebas esaWi roeba 10 dRe.

kidev ufro rentabel uria ixvebis gamozrda wyal satevtan axlos. mag., meTevzeobis wyal sacavtan axlos gamozrda sakvebis danaxarjis amcirebs 30-40%-iT. 1 ha

farTobismqone wyal satevze ixvis raodenoba ar unda aRematebodes 120-150 frTas. aseTi optimal uri datvirTvis SemTxvevaSi nakle is gamoyofis xarjze izrdeba wyl is biomasada ixvi warmatebitiyenebs masSi arsebul wyal mcenareebis.

ixvebisTvis saxorced gamozrdis SemTxvevaSi aucilebel ia srul-fasovani kveba, radgan, ixvis biologiuri Taviseburebidan gamomdinare, misTvis damaxasiaTebel ia zrdis maRali tempi da sakvebis kargi atvisebis unari. pirvel kviras aucilebel ia sakvebSi iyos proteinis maRali done (21%) da samimocvli o energia 1,26 mj ouli. ixvis suqebis periodi grZel deba 55 dRemde. amis Semdeg organizmSi mcirdeba zrdis intensivoba.

amrigad, pekinuri ixvis gamozrda maRali rentabel uria sakarmidamo tipis fermeruli (gl exuri) meurneobispiroebSi, radgan ixvs axasiaTebis swrafi zrdis tempi, erT kil ogram wonamatze naklebi sakvebis danaxarj iT da drois mokle Sual edSi iZl eva saukeTeso sagemovno Tvi sebebismqone maRali xarisxis xorcs.

***koba nacval aZe
sofi . meurn. mecnierebaTa
doqtori, saqarTvel os
agrarul i universitetis
mix. rCeul iSvil ismecxovel eobis
biol ogiuri safuzvl ebis
institutis direqtori***

qarTuli Zroxის j i Sebi

qarTuli მTის Zroxა უველ ესი, unikal uri j iSia. am j iSma didi roli Seasrula qarTvel i xal xis material uri kul turis ganvitarebaSi. sasofli o-sameurneo samuSaoTa Sesasruli ebl ad mas saukuneebis ganmavlobaSi, rogorc erTaderT gamwev Zal as iye-nebden.

winaT qarTuli მTის j iSis Zroxა მTel saqarTველი oSi farTod iyo gavrcelebuli, amJamad ki qveyanaSi maTisul adobis 8-10%-s Seadgens, is mxol od maRali მTის sofli ebSia SemorCenili (xevsureTsi, svaneTsi, aWaris mTian nawili Si da sxva). Zlier da-

ferdebuli მTის saZovris gamoyenebis unari, SimSili obisa da sxva cudi pirobebis mimarT amtanoba da magari konstitucia am j iSis Zvirfasi Tvi sebeb-ია.

gaumj obesebuli kvebisa da movli is pirobebSi (saqarTvel os mecxovel eobis yofil saccel sadgurSi) am j iSis furebis saSual owl iuri wvel adoba 1900-2000 kg-mde gazarდა. ufro karg pirobebSi gadayvaniლი cal keuli furebis wvel adoba 4100 kg-s da mets arwevs, cximi anoba ki 4.8-4.9% Seadgens. rogorc vxedavT, am Zroxის rZis cximrZianoba maRალიa და wvel adobis gazrdasTan erTad cximi anobac

imatebs. am Tvisebi T qarTul i mTis ZroxamkveTrad gansxvavdeba kul turul i j iSebisagan, romel Ta wvel adobasa da cximianobas Soris korel acia uar-yofiTia.

kul turul i j iSis didtanian furebs 1500-2000 kg saSual o wvel adobisas 1 kg rZis warmoebi saTvis da-axl oebiT orj er meti sakvebi sWirdeba, vidre qar-Tul i mTis Zroxas, rac garkveul pirobebSi adgi-l obrivi j iSis moSenebis upi ratesobas gviCvenebs.

intensiuri suqebisas qarTul i mTis j iSis mozvrebis dReRamuri wonamati 650-700 g-s ar aRemateba da sabol oo masa dabal ia, magram xorcis kul inarul i Tvisbebi metad maRal ia, rac agreTve j iSis dade-biT Tvisebad unda miviCnioT. qarTul i mTis j iSis Zroxis mTavari nakl ia xangrZl i vi cudi kvebisa da Senaxvis gamo daknineba, dabal i cocxal i masa, sxeu-l is cal keul i nakveTebis aradamakmayofil ebel i eq-sterieri, rac kargi kvebis da sel eqci is saSual ebiT SeiZl eba gamoswordes.

Zroxis megrul i wiTel i j iSi gamoyvanil ia gasul i saukunis samocian wl ebSi megrel i mej ogeebis mier (Zmebi kvaraxel iebi da sxvebi); mas ZiriTadad igive specifikuri niSnebi axasiaTebis, rac qarTul i mTis Zroxas, im gansxvavebiT, rom pirutyvs aqvs wiTel i feri, zemoTazidul i grZel i rqebi, Seguebul ia mom-Tabareobas, nakl ebad ariscudi pirobebis gavl eniT daknibul i, xasiaTdeba simkvi rcxl iTa da gaumj o-besebul i samuSao TvisbebiT, riTac ganTqmul i iyo dasavl eT saqarTvel oSi. dadgenil ia, rom am j iSis xari gamwevunarianobiT didad aRemateba qarTul i mTisa da sxva Seswavl il j iSebs. is imdenad muxl mo-urI el i da Cl iqmagaria, rom Cvil i xbocki momTaba-reobis dros 90-100 km qviani gzis gavl isas ar koW-l deba. megrul i wiTel i j iSis Zroxebi mTel i wl is ganmavl obaSi iseT daWaobebul saZovrebs iyeneben, sadac sxva kul turul i j iSis pirutyvs gavl ac ki ga-uWirdeboda.

muSa pirutyvis j iSebis aTvis damaxasiaTebel ia uxeSi konstitucia, megrul i wiTel i j iSi ki am mxriv unikal uria, mas aqvs metad nazi, amave dros Zl ier magari konstitucia, rac merZeul i Zrox-i saTvis aris sasurvel i. araCveul ebrivad intensi-ur nivTier ebaT acvl asTan dakavSi rebiTyovel ki-l ogram cocxal masaze maT 20%-iT meti aqvT sisx-l is raodenoba, vidre Sesadarebel kul turul j i-Sebs, aseve gazrdil i aqvT sisx l Si eriTroci tebi-sa da hemogl obinis Semcvel oba, meti aqvT pul si, sunTqva, Zvl ebis simagre, Semcirebul ia kunTebis boWkoTa diametri da Sinagani organoebis uj red-Ta sidide.

es j iSi moSenebul i yavdaT rogorc samegrel os, ise mis mosazRvre gurii s, l eCxumis, imereTis, afxa-zeTis da aWaris raionebsi. mTel wel iwads saZovar-ze, binebisa da damatebiTi sakvebis micemis gareSe Senaxvis eqstremal ur pirobebSi kuros cocxl i ma-sa aRwevs 450-550 kg-s furisa 260-300 kg-s, wl iuri wvel adoba 900-1000 kg-s, cximrZianoba 4.5%. fure-bis saSual o wvel adoba 2000 kg-mde gazar des, xol o sakmaod karg kvebaze gadayvanil i furebis sacdel i

j gufis wvel adoba 3000 kg-s mi aRwia, maTi rZianobis koeficienti 8,3-s udrida. rekordul i wvel adoba 4315 kg-s aRwevda. intensiuri suqebisas mozvris dReRamuri wonamati 700-750 g-s aRwevs. saqarTve-l oSi Seqmnil i mdgomareobis gamo megrul i wiTel i j iSis Zroxis sul adoba bol o periodSi 1800 sul am-de Semcir da. aucil ebel ia sagangebo zomebis mi Reba, raTaj iSi ar moispoda ar dai kargos misi unikal u-ri genofondi.

Zroxis kavkasiuri wabl a j iSi adgil obrivia, igi Sejvarebis gziT aris gamoyvanil i da j iSad 1960

wel si qna aRiarebul i. masSi xel sayrel ad aris Sexa-mebul i qarTul i Zroxis uZvel esi j iSebis gamZl eoba da cximianoba Semoyvanil i kul turul i j iSebis ma-Ral cocxal masasa da wvel adobasTan. amis gamo axal ma j iSma mosaxl eobaSi mowoneba daimsaxura da mokl e xanSi iseTi farTo gavrcel eba moipova, rom misi sul adoba saqarTvel oSi 2-j er da metad aRema-teba Zroxis yvel a sxva j iSis sas.

amJamad, kavkasiuri wabl a j iSze sanaSene muSaobis done saqarTvel oSi imdenad dabal ia, rom saWi ro xa-risxis kuros-mwarmoebl ebis gamozrdac ki SeuZl e-bel ia. Tu ase gagrZel da, j iSi sabol ood gadagvar-deba da moispoba, rac daabrkol ebs respubl ikaSi meZroxebis produqci is warmoebas.

*sul iko berize
aWaris avtonomiuri respubl ikisofl is
meurneobis ministris modgil e*

kartofil is ki bo

**kartofil is ki bo yvel aze seriozul da saSi nel daavadebad iTv-
l eba. mi si gamomwvevi a soko - SYNCHYTRIUM ENDOBIOTICUM.**

pirvel adki bo ungreTSi 1896wel s arWeres, Tumca parazi tis samSob- l o j er kidev ucnobia. daavadeba swrafad gavr cel da mTel dasav- l eTevropaSi, xol o 1918wel saSS- Si. amJamad igi gvxdება evropaSi, iaponiaSi, Crdil oeT da samxreT amerikaSi, samxreT afrikaSi. 1939- 1940 wl ebSi daavadebis cal keul i kerebi gamoCnda dasavl eT ukrai- nisa da bel orusi is teritoriaze. Semdgom daavadeba gavr cel da aR- mosavl eTiT.

aRniSnul i sokoTi SeiZl eba da- avaddes ZaRl yurZenasebrTa oj axis sxva mcnareebic: pamidoris zogierTi j iSi, l encofa, ZaRl - yurZena, xebal axa da sxva. buneb- riv pirobebSi SesaZl ebel ia kar- tofil is kibos mimRebi da gamav- rcel ebl ebi iyos zemoT CamoTv- l il i ZaRl yurZenasebrTa oj axis warmomadgenl ebi.

kartofil is kiboTi, fesvebis garda, avaddeba mcnaris yvel a organo, foTI ebisa da yvavil ebis CaTvl iT. avadmyofoba vl indeba qsovil ebis warmoqmniT, rac kor- Zisebri warmonaqmnebis ganviTare- baSi gamoixateba. isini Rrubel s an axal gazrda yvavil ovan kom- bostos mogvagoneben. korZebis warmoqmna iwyeba bol qvis Tvl eb- Tan. dasawyisSi isini patarebia, - simindis marcvl isodena, Semdeg TandaTan izrdeba da xSi rad iseT zomas aRwevs, rom korZi mkvebav bol qvebze ufro didia. igi j er TeTria, rac xani gadis, korZi TandaTan fers icvl is da bol os, TiTqmis mTI ad Savdeba. rac imis maCvenebel ia, rom bol qvebis qso- vil ebis daSl a daiwyo. korZi l pe- ba da bol qvi mTI ad fuWdeba.

korZebi bol qvebis garda warm- oiqmneba fessur ebsa da fesvis yel ze. Zl ieri daavadebis SemTxvevaSi ase- Ti korZebi Reroebze, foTI ebsa da yvavil ebzec ki viTardeba. korZebi SeiZl eba miwi sqveSa Reroze da, sa- erTod zeda nawil ebzec ganviTar- des. daavadebul i adgil is zeviT

moTavsebul i Reros nawil i xmeba. fesvebi ar avaddeba, radgan daava- debis gamomwvevi mxol od axal gaz- rda, mzar d qsovil Si iWreba. korZebis zoma- mci rezomi danTviTbol - qvis zomande gansxvavebul ia.

kartofil is kibos gamomwvevi so- ko uj redSiga parazi tad iTvl eba. parazi tis moqmedebiT uj redi iz- rdeba, amasTan mezobel i epidermi- sis uj redebi da bol qvis rbi l obis uj redebi swrafad iyofa. araxel - sayrel i pirobebis admiraRl i gam- Zl eobis gamo infeqci is gamomwvevi mraVal i wl is ganmavl obaSi, 10-15 wl is, zogj er ki 30 wl amdec, ni- dagSi inaxeba, inarCunebs cxovel - myofel obas da kartofil isaTvis es niadagi didi xn is ganmavl obaSi gamousadegari xdeba.

bol qvebis infeqcia SeiZl eba sxvadasxva temperaturis dros 12-14°C-mde; optimal urad 21°C iTvl eba.

kartofil is kul turis daava- debis sas mosavl i anoba mci rdeba.

kibos Zl ieri ganviTarebisas mosavl is danakargebma SeiZl e- ba 40-60% miaRwios. saTesl e ma- sal is xarixic ecema da Senaxvis unars kargavs. sokos mavneobis da maRl i sicocxl isunariano- bis gaTval iswinebiT kartofi- l is ki bo bevr qveyanaSi, maT Soris CvenTanac, sakarantino mavnebl ad iTvl eba. kartofil is kibos wi na- aRmdeg brZol is dros mTavari sa- karantino RonisZiebebia. im qvey-

nebi dan, sadac ki bo a gavr cel ebu- l i, saTesl e da sameurneo masal is Semotana sastikad akrZal ul ia. kibos wi naaRmdeg sabrZol vel ad radikal ur RonisZiebad gamZl e j iSebis SerCeva iTvl eba. daavade- bul i bol qvebi, Rero-foCebi unda Segrovdes da daiwvas. Tu nakveT- ze erTi dan xuTamde daavadebul i bol qvia, mosavl is aRebis dros, daavadebul i Reroebi da gorgl e- bi unda daiwvas nakveTze. Zl ier daavadebis aserTi metrissi Rrmis ormoSi unda Caiyaros inficire- bul i mcnaris narCenebi, damuSav- des ql oriani nazaviT an 5%-iani bordos xsnar iT (20l .m³ narCenze) da ormo kvl avmiwiT dai faros.

inficirebul i niadagi ki unda damuSavdes preparat nemasol iT (xarj vis norma 60-120 g/m²). pre- parati kartofil is Tesvamde 30 dRiT adre niadagSi 20 sm. siRR- meze meqanizebul i wesiT SeaqVT da niadags cel ofnis firiT. pre- parati gamoyeneba rogorc Ria, aseve daxurul gruntSi. daxurul gruntSi SesaZl ebel ia gamoviye- noT preparati „bazamidi“ (xar- j vis norma 40-60 g/m²). preparati kartofil is dargvamde 30 dRiT adre 20 sm. siRRmeze meqanizebu- l ad SeaqVT niadagSi da afareben pol ietil enis safars.

unda aRiniSnos, rom kartofil i gansakuTrebiT Zl ierad avadde- ba erT da imave adgil ze mudni vad Tesvis dros, ami tom swori Tesl b- runvis SerCeva daavadebis wi naaRm- deg brZol is efeqtiani saSual ebaa.

aseve rekomendebul ia damuSave- bul i saTesl e masal is gamoyeneba. Tesvis win bol qvebs Tesl is Sesa- waml i preparetebiT - „prestij iT“ (xarj vis norma 1l . 1t. Tesl ze), „premi umiT“ (1-1,3l . 1t.), „sel est topiT“ (sargavi masal a unda Se- iwaml os uSual od dargvamde an dargvis dros - 10l . 1t Tesl ze) unda damuSavdes.

sursaTis erovul i saagento

ხიმიხის ქაწიყუდი

ჰ ი ბ რ ი დ ი

ლომთაგორა

* ლომთაგორა 1

სამარცვლე ჰიბრიდი;
სიხშირე — 55-60 ათასი ძირი ჰა;
ვეგეტაცია — 124-126 დღე;
უსვმოსავლიანი, ჰა-ზე
იძლევა 8-10 ტონა მარცვალს.

* ლომთაგორა 2

სამარცვლე-სასილოსე ჰიბრიდი;
სიმაღლე — 265-280 სმ;
სიხშირე — 45-50 ათასი ძირი/ჰა;
ვეგეტაცია — 134-136 დღე;
უსვმოსავლიანი, ჰექტარზე
იძლევა 8-10 ტონა მარცვალს,
ან 60-70 ტონა — სასილოსე მასას;
კარგად ეგუება ტენიან პირობებს.

* ლომთაგორა 3

სამარცვლე ჰიბრიდი;
სიხშირე — 55-60 ათასი ძირი/ჰა;
ვეგეტაცია — 130-132 დღე;
უსვმოსავლიანი; ჰა-ზე იძლევა
8-10 ტონა მარცვალს;
რეკომენდებულია აღმოსავლეთ სა-
ქართველოს სარწყავი ზონებისთვის.

* ლომთაგორა 4

თეთრი ჰიბრიდი;
სასურსათე, შეიძლება სასილოსედ
და საფურაჟედ გამოყენება;
მცენარის სიმაღლე 308 სმ;
მარცვლის მოსავლიანობით 22-24%
აჭარბებს „აჯამეთის თეთრს“;
სიხშირე 45-50 ათასი ძირი ჰექტარზე;
ვეგეტაცია — 140-143 დღე;
გამძლეა ჩანოლისადმი.

* ლომთაგორა 5

თეთრი ჰიბრიდი;
სასურსათე-საფურაჟე; სიმაღლე 303 სმ;
მარცვლის მოსავლიანობით 36-38%
აჭარბებს „აჯამეთის თეთრს“;
სიხშირე 45-50 ათასი ძირი ჰექტარზე;
ვეგეტაცია — 141-143 დღე;
გამძლეა ჩანოლისადმი.

მარნეულის რაიონი, შპს. „ფირმა ლომთაგორა“
“Firm Lomtagora” LTD, Marneuli Region
ტელ.: (+995 99) 56-26-16; (+995 91) 20-25-25;
(+995 91) 150-154; (+995 93) 94-38-09
E-mail: a.s.g.lomtagora@mail.ru
www.lomtagora.com

კომპანია ლომთაგორა მზადაა
თქვენს მიერ შექმნილ თესლთან და
მის მოვლა-მოყვანასთან
დაკავშირებულ ყველა კითხვაზე
კონსულტაციისათვის!

MASCHIO GASPARDO

WORLD TECHNIG
სსოფლიო ტექნიკა

ბთავაზოტ

კომბინირებულ სათეს აბრეგატებს:
აფხვიერებს ნიადაგს, ახლავს
ფრეზირებას და თესავს.

DAMA ALIANTE *plus* ALITALIA CENTAURO

CANNIBALE

ANTILOPE

